

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2016. január 31.
VII. évfolyam 1. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	5
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	6
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	9
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	13
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	13
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	13
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	14
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	15
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	16
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....	22
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	23
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	23
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	23
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	24
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	25
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	27

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 32

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI.....	32
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI.....	36
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	41
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	41
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	42
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	42
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	42
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	43

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. A Bezirksgericht Linz (Ausztria) által 2015. szeptember 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-473/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. cikkben rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalma elvét, hogy abban az esetben, ha valamely tagállam a jogrendjében a német Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland [a Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye] 16. cikkének (2) bekezdéséhez hasonló, olyan rendelkezést rögzített, amely megtiltja a saját állampolgárok harmadik államoknak történő kiadását, ezt más tagállamoknak az érintett tagállamban tartózkodó állampolgáraitra is alkalmazni kell?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartája 19. cikkének (2) bekezdését, valamint 47. cikkét, hogy az Európai Unió valamely tagállamának el kell utasítania valamely harmadik államnak az érintett tagállam területén tartózkodó uniós polgár kiadatása iránti kérelmét, amennyiben a harmadik államban folytatott, a kiadási kérelem alapjául szolgáló büntetőeljárás az érintett távollétében meghozott ítélettel együtt nem volt összeegyeztethető a nemzetközi jogi minimumkövetelményekkel és az Unió diszpozitív jellegű közrendi alapelveivel („ordre public”), valamint a tisztességes eljárás elvével?
- 3) Végül, úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkében szereplő, illetve a Bíróság ítélkezési gyakorlata által védelemben részesített ne bis in idem elvét, hogy a valamely harmadik országban való első elítélés és az Európai Unió valamelyik tagállamában az eljárás folytatásának ténybeli alapja hiányában azt követően megszüntetett eljárás esetén akadályokba ütközik az eljárás harmadik ország általi folytatása?
- 4) Az 1–3. kérdés bármelyikére adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájának a szabadsághoz való jogra vonatkozó 6. cikkét, hogy harmadik ország kiadási kérelme esetén az uniós polgárokat kiadási őrizetbe sem lehet venni?

2. A Tribunale di Bergamo (Olaszország) által 2015. október 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-524/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 50. cikkének az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 7. kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikke fényében értelmezett rendelkezésével és az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatával azon büntetőeljárás lefolytatása, amelynek tárgya egy olyan tényállás (héta megfizetésének elmulasztása), amely miatt a vádlottat már jogerősen közigazgatási szankcióval sújtották?

1. Az Obvodní soud pro Prahu 6 (Cseh Köztársaság) által 2015. június 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-315/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A légi jármű madárral történő összeütközése a Bíróság Wallentin-Hermann-ítéletének (C-549/07, EU:C:2008:771) (a továbbiakban: Wallentin-Hermann-ítélet) 22. pontja szerinti eseménynek, vagy a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: rendelet) (14) preambulumbekzdése értelmében vett rendkívüli körülménynek minősül, vagy nem sorolható egyik fogalom alá sem?

2) Amennyiben a légi jármű madárral történő összeütközése rendkívüli körülménynek minősül a rendelet (14) preambulumbekzdése értelmében, a különösen a repülőterek környékén felállított megelőző jellegű ellenőrző rendszerek (mint például hanghatáson alapuló madárriasztók, ornitológusokkal való együttműködés, a madarak repülés előtti jellemző gyülekezőhelyeinek elkerülése, fény riasztóként történő alkalmazása stb.) a légi fuvarozó által az ilyen összeütközés elkerülése érdekében meghozandó ésszerű intézkedésnek minősülnek-e? Ebben az esetben mi minősül a Wallentin-Hermann-ítélet 22. pontjának értelmében vett eseménynek?

3) Amennyiben a légi jármű madárral történő összeütközése a Wallentin-Hermann-ítélet 22. pontja értelmében vett eseménynek minősül, tekinthető-e az egyúttal a rendelet (14) preambulumbekzdés szerinti értelemben vett eseménynek is, és ez esetben a légi jármű madárral történő – a légi jármű sérülésével nem járó – összeütközését követően a légi fuvarozó által alkalmazandó műszaki és igazgatási intézkedések rendkívüli körülményeknek tekinthetők-e a rendelet (14) preambulumbekzdése értelmében?

4) Amennyiben a légi jármű madárral történő – a légi jármű sérülésével nem járó – összeütközését követően alkalmazott műszaki és igazgatási intézkedések a rendelet (14) preambulumbekzdése értelmében vett kivételes körülményeknek minősülnek, ésszerű intézkedésként előírható-e, hogy a légi fuvarozó a járatok tervezése során figyelembe vegye azt a kockázatot, hogy a légi jármű madárral történő összeütközését követően ilyen műszaki és igazgatási intézkedéseket kell alkalmazni, és hogy ezt vegye figyelembe a menetrendben?

5) Hogyan kell értékelni a légi fuvarozónak a rendelet 7. cikkében előírt kártalanítási kötelezettségét, ha a késedelmet nem csak a légi jármű és egy madár – a légi jármű sérülésével nem járó – összeütközését követően alkalmazott igazgatási és műszaki intézkedések, hanem nagymértékben az ütközéstől független műszaki probléma kijavítása okozta?

2. Az Audiencia Provincial de Álava (Spanyolország) által 2015. október 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-525/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A tisztességtelen jelleg miatt érvénytelen kikötés következményeinek oly módon való korlátozása, hogy a jogtalanul beszedett összegek restitutív hatását a kikötésnek egy meghatározott időponttól, és nem a tisztességtelen és semmis kikötés alkalmazásának időpontjától kezdődő alkalmazása által szűkítik le, összeegyeztethető-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti azon elvvel, miszerint a tisztességtelen kikötések nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve?

Munkaügyi ügyszak

1. A Cour du travail de Bruxelles (Belgium) által 2015. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-518/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88 irányelv 17. cikke (3) bekezdése c) pontjának iii. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az állami tűzoltó szolgálatok által alkalmazott tűzoltók egyes csoportjainak vonatkozásában kizárják az irányelv átültetését biztosító rendelkezések alkalmazását, ideértve azon rendelkezést is, amely a munkaidő és a pihenőidő fogalmát határozza meg?
- 2) Mivel a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88 európai irányelv csupán minimális előírásokat tartalmaz, úgy kell-e értelmezni az irányelvet, hogy az nem korlátozza a nemzeti jogalkotót abban, hogy a munkaidőre vonatkozóan kevésbé korlátozó jellegű fogalom-meghatározást tartson fenn vagy fogadjon el?
- 3) Tekintettel az EUMSZ 153. cikk (5) bekezdésére, valamint a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88 irányelv célkitűzéseire, úgy kell-e értelmezni ezen irányelv 2. cikkét, amely meghatározza az irányelvben használt főbb fogalmakat, többek között a munkaidő és a pihenőidő fogalmát, hogy e cikk nem alkalmazandó azon munkaidő fogalomra, amely lehetővé teszi az otthoni készenlét esetén járó díjazás megállapítását?
- 4) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88 irányelv kizárja-e, hogy az otthoni készenlétben töltött időt munkaidőnek tekintsék abban az esetben, ha – bár a készenlétet a munkavállaló otthonában tölti – a munkavállalót terhelő kötelezettségek (így különösen a munkáltató hívására való 8 percen belüli reagálási kötelezettség) igen jelentős mértékben korlátozzák más tevékenység végzésének a lehetőségét?

2. A Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Spanyolország) által 2015. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-531/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Alkalmazhatóak-e a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozott szöveg) 19. cikkében foglalt, bizonyítási teherre vonatkozó szabályok a munkahelyi kockázatok megelőzéséről szóló törvény [Ley de Prevención de Riesgos Laborales] 26. cikkének az ezen cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (4) bekezdésében foglalt, szoptatás ideje alatt fennálló veszélyhelyzetre, amely spanyol nemzeti szabályozást a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19. i 92/85/EGK tanácsi irányelv 5. cikke (3) bekezdésének átültetése érdekében fogadták el?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, az irányelv 19. cikke szerinti olyan tényeknek, amelyekből közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni, tekinthetőek-e azok, az egy kórházi sürgősségi osztályon végzett ápolói szakma gyakorlása során fennálló, szoptatást veszélyeztető kockázatok, amelyeket egy olyan orvos által kibocsátott jelentés igazol, aki egyben azon kórház sürgősségi osztályának vezetője is, ahol a munkavállaló dolgozik?
- 3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén azok a körülmények, hogy a munkavállaló által betöltött munkakör a kockázattal nem járó munkakörök között szerepel abban a munkakörök feltüntetési listában, amelyet a munkáltató a munkavállalók képviselőivel történt előzetes egyeztetés alapján határozott meg, illetve hogy a szóban forgó kórházban a megelőző orvosi/munkahelyi kockázat-megelőzési szolgálat az alkalmasságra vonatkozó nyilatkozatot állított ki

– amely nem tartalmaz különösebb részleteket arra vonatkozóan, hogy miként jutottak erre a következtetésre ezekben a dokumentumokban –, minden esetben és a megkérdőjelezés lehetősége nélkül bizonyítják-e azt, hogy a hivatkozott 19. cikk értelmében nem sérült az egyenlőség elve?

4) A második kérdésre adandó igenlő válasz és a harmadik kérdésre adandó nemleges válasz esetén melyik fél – a felperes munkavállaló vagy az alperes munkáltató – köteles a 2006/54/EK irányelv 19. cikkének megfelelően bizonyítani – azt követően, hogy bizonyítást nyert a munkavégzésből eredően az anyát vagy az anyatejjel táplált gyermeket veszélyeztető kockázatok fennállása –, hogy 1. a munkafeltételek vagy a munkaidő módosítása nem lehetséges vagy egy ilyen módosítás ellenére a munkakörülmények kedvezőtlen hatással lehetnek a várandós munkavállalóra vagy az anyatejjel táplált gyermekre (a munkahelyi kockázatok megelőzéséről szóló törvény 26. cikkének az ezen cikk (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdése, amely a 92/85/EGK irányelv 5. cikkének (2) bekezdését ülteti át), illetve hogy 2. a más munkakörbe helyezés technikai vagy más objektív okból nem valósítható meg vagy kellően megalapozott indokok alapján ésszerűen nem követelhető meg (a munkahelyi kockázatok megelőzéséről szóló törvény 26. cikkének az ezen cikk (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett (3) bekezdése, amely a 92/85/EGK irányelv 5. cikkének (3) bekezdését ülteti át)?

Polgári ügyszak

1. A Landgericht Berlin (Németország) által 2015. szeptember 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-489/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogi rendelkezéseket, különösen a 2001/14/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének első mondatát, (2) bekezdését, (3) bekezdését, (5) bekezdésének első albekezdését és (6) bekezdését, hogy kizárt a pályahálózat-működtető és a kérelmező között keretmegállapodásban meghatározott vagy kikötött infrastruktúrahasználati-díj visszakövetelése, amennyiben azt nem a nemzeti szabályozó szervezet előtt előírt eljárás és a szabályozó szervezet vonatkozó határozatainak bírósági felülvizsgálatára irányuló megfelelő eljárás keretében érvényesítik?

2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogi rendelkezéseket, különösen a 2001/14/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének első mondatát, (2) bekezdését, (3) bekezdését, (5) bekezdésének első albekezdését és (6) bekezdését, hogy kizárt a pályahálózat-működtető és a kérelmező között keretmegállapodásban meghatározott vagy kikötött infrastruktúrahasználati-díj visszakövetelése, ha azt megelőzően nem fordultak jogorvoslati kérelemmel a nemzeti szabályozó szervezethez a vitatott infrastruktúrahasználati-díjakkal kapcsolatban?

3) Az infrastruktúrahasználati-díjak méltányos voltának olyan nemzeti polgári jogi jogszabályi rendelkezésen alapuló, polgári bíróság általi felülvizsgálata, amely lehetővé teszi a bíróság számára, hogy az egyik fél egyoldalú szolgáltatás-meghatározása esetén ellenőrizze e szolgáltatás-meghatározás méltányos voltát, és adott esetben méltányos mérlegelés alapján saját határozat útján végezze el a szolgáltatás-meghatározást, összeegyeztethető-e azokkal az uniós jogi rendelkezésekkel, amelyek a költségmegtérülési kötelezettséghez (a 2001/14/EK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése) vagy a piac teherbíró-képessége feltételeinek figyelembevételéhez (a 2001/14/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdése) hasonló, a díjszabásra vonatkozó általános előírások betartására kötelezik a pályahálózat-működtetőt?

4) A harmadik kérdésre adott igenlő válasz esetén: Figyelembe kell-e vennie a polgári bíróságnak a mérlegelés elvégzése során az infrastruktúrahasználati-díj megállapításának a 2001/14/EK irányelv szerinti követelményeit, és ha igen, melyeket?

5) Összeegyeztethető-e az uniós joggal a díjak méltányos voltának a harmadik kérdésben hivatkozott nemzeti jogszabályi rendelkezésen alapuló, polgári bíróság általi felülvizsgálata annyiban, amennyiben a polgári bíróságok a vasúti pályahálózat-működtető általános díjszabási elveitől és mértékétől eltérően határozzák meg a díjat, jóllehet a vasúti pályahálózat-működtető az uniós jog értelmében az infrastruktúrához való hozzáférésre jogosult valamennyi szervet köteles hátrányos

megkülönböztetéstől mentes, egyenlő bánásmódban részesíteni (a 2001/14/EK irányelv 4. cikkének (5) bekezdése)?

6) Összeegyeztethető-e az uniós joggal a pályahálózat-működtető díjai méltányos voltának polgári bíróság általi felülvizsgálata abból a szempontból, hogy az uniós jog abból indul ki, hogy a szabályozó szervezet feladata eldönteni a pályahálózat-működtető és az infrastruktúrához való hozzáférésre jogosult szervek közötti, a hivatkozott szervek által fizetendő infrastruktúrahazsnálati-díjakra vagy az infrastruktúrahazsnálati-díjak mértékére vagy szerkezetére vonatkozó véleménykülönbségeket (a 2001/14/EK irányelv 30. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdése), és a szabályozó szervezet a különböző polgári bíróságok előtt folyamatban lévő, esetlegesen nagy számban felmerülő jogvita esetén már nem tudja biztosítani a vasúti szabályozás egységes alkalmazását (a 2001/14/EK irányelv 30. cikkének (3) bekezdése)?

7) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen a 2001/14/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével az, ha a nemzeti rendelkezések a pályahálózat-működtető valamennyi infrastruktúrahazsnálati-díjának kizárólag egyedi költségeken alapuló kiszámítását követelik meg?

2. A Nejvyšší soud České republiky (Cseh Köztársaság) által 2015. szeptember 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-494/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az a piaci helyiségbérlettel rendelkező személy, aki standokat és olyan elárúsítóhelyeket kínál, amelyeken egyéni vállalkozó kereskedők saját használatukra standokat helyezhetnek el, a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 11. cikke értelmében vett olyan közvetítőnek minősül-e, akinek szolgáltatásait harmadik személy szellemi tulajdonjog megsértése céljából veszi igénybe?

2) Lehetséges-e azon piaci helyiségbérlettel rendelkező személlyel szemben, aki standokat és olyan elárúsítóhelyeket kínál, amelyeken egyéni vállalkozó kereskedők saját használatukra standokat helyezhetnek el, a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 11. cikkében említett intézkedéseket elrendelni, ugyanolyan feltételek mellett, mint amelyeket a Bíróság a C-324/09. sz., L'Oréal és társai kontra eBay és társai ügyben 2011. július 12-én hozott ítéletében az online piac üzemeltetőivel szemben alkalmazható intézkedésekkel kapcsolatban megfogalmazott?

3. A Vilniaus miesto apylinkės teismas (Litvánia) által 2015. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-499/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 8–14. cikke alapján mely tagállam – azaz a Litván Köztársaság vagy a Holland Királyság – rendelkezik joghatósággal a Holland Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező V kiskorú gyermek tartózkodási helye megváltoztatásának, a gyermektartásdíj összegének, valamint a kapcsolattartásra vonatkozóan alkalmazandó megállapodásnak a megváltoztatására vonatkozó ügy elbírálására?

4. A Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer de Terrassa (Spanyolország) által 2015. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-503/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével az 1/2000. sz. törvénynek a „jura de cuentas” igazgatási eljárást szabályozó 34. és 35. cikke, illetve 207. cikke (2), (3) és (4) bekezdése azon okból, hogy nem biztosítja a bírósági felülvizsgálat lehetőségét? Igenlő válasz esetén:

Az 1/2000. sz. törvény 34. és 35. cikke szerinti eljárás tekintetében a bírósági titkár „bíróságnak” minősül-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alkalmazásában?

2) Ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével, 7. cikkének (2) bekezdésével és a 2005/29/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének d) pontjával, illetve 11. és 12. cikkével az 1/2000. sz. törvény 34. és 35. cikke, azon okból, hogy nem teszi lehetővé annak hivatalból történő vizsgálatát, hogy tartalmazzanak-e esetlegesen tisztességtelen feltételeket vagy kereskedelmi gyakorlatot az ügyvédek és a szakmai tevékenységükön kívül eső célok érdekében eljáró természetes személyek között létrejött szerződések?

3) Ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével, 7. cikkének (2) bekezdésével, illetve melléklete 1. pontjának q) alpontjával az 1/2000. sz. törvény 34. és 35. cikke azon okból, hogy a „jura de cuentas” igazgatási eljárásban nem teszi lehetővé a kérdés megoldásához szükséges bizonyítási eljárás lefolytatását?

5. A Rechtbank van Koophandel Gent (Belgium) által 2015. szeptember 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-507/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethető-e a kereskedelmi ügynökökről szóló irányelvet a belga nemzeti jogba átültető, a kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló belga törvény az említett irányelvvel és/vagy a kifejezetten Törökország Európai Unióhoz történő csatlakozására irányuló társulási megállapodás rendelkezéseivel és/vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások egymás közötti megszüntetésére vonatkozó, Törökország és az Európai Unió között fennálló kötelezettségekkel, ha ez a kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló belga törvény úgy rendelkezik, hogy az csak az üzleti tevékenységük fő helyével Belgiumban rendelkező kereskedelmi ügynökökre alkalmazandó, és nem alkalmazható abban az esetben, ha egy belgiumi székhelyű kereskedő és egy törökországi székhelyű kereskedelmi ügynök kifejezetten a belga jogot választották alkalmazandó jogként?

6. Az Audiencia Provincial de Zaragoza (Spanyolország) által 2015. október 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-532/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az [EUSZ] 4. cikk (3) bekezdésével és az EUMSZ 101. cikkel az olyan, az állam által elfogadott jogszabály, amely állami ellenőrzést ír elő a perbeli képviselő munkadíjának megállapítása során, rendeletben rögzítve annak pontos és kötelezően alkalmazandó összegét és, különösen a költségek megfizetésére való kötelezés esetén, az egyes konkrét ügyek tekintetében a bíróságokra bizza a díjak rögzítése vonatkozásában azok utólagos ellenőrzését bár az a díjszabás szigorú alkalmazásának vizsgálatára korlátozódik, oly módon, hogy kivételes esetekben indokolt határozattal el lehetne térni a díjszabási rendelkezés által rögzített korlátoktól?

2) A belső piaci szolgáltatások szabadságáról szóló irányelv [4.] és [15.] cikkében foglalt „közérdeken alapuló kényszerítő indok”, „arányosság” és „szükségesség” fogalmainak az Unió Bírósága által adott

meghatározása lehetővé teszi-e a tagállami bíróságok számára annak megállapítását, hogy – olyan esetekben, amikor az állam jogszabályban rögzíti a szolgáltatások díját, és az átültető jogszabály hiánya okán fennáll egy hallgatólagos, közérdeken alapuló kényszerítő indokra vonatkozó nyilatkozat, bár a közösségi ítélkezési gyakorlattal való összevetés ezt nem teszi lehetővé – egy konkrét tényállás esetében nem a közérdeken alapuló korlátozás áll fenn, és ezért mellőzzék vagy megszorítóan alkalmazzák a bírósági perbeli képviselők díjazását szabályozó jogi normát?

3) Ellentétes-e az ilyen jellemzőkkel rendelkező jogszabály rögzítése a méltányos eljáráshoz való joggal annak az Unió Bírósága által adott értelmezése szerint?

7. A Juzgado de Primera Instancia de Olot (Spanyolország) által 2015. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-538/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az EUSZ 10. cikkel és a 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikkel a perbeli képviselők díjszabását megállapító szabályozás, azaz a 2003. november 7-i 1373/2003 Real Decreto, amely a díjazásukat egy minimális díjhoz vagy tarifához köti, amely ettől csak felfelé vagy lefelé legfeljebb 12 %-kal való eltérést tesz lehetővé, amennyiben a tagállam hatóságai, ideértve a bíróságokat is – rendkívüli körülmények esetén sem – térhetnek el ettől a minimumtól?

2) Az említett törvényes díjszabás alkalmazása és a megállapított alsó határ alkalmazásának mellőzése tekintetében kivételes körülménynek minősülhet-e a ténylegesen elvégzett munka és a díjszabás alkalmazása folytán megállapított munkadíjak összege közötti jelentős aránytalanság?

3) Összeegyeztethető-e az EUMSZ 56. cikkel az 1373/2006 Real Decreto?

4) A szóban forgó rendelet megfelel-e a 2006/123/EK irányelv 15. cikkének (3) bekezdése értelmében vett szükségesség és arányosság követelményének?

5) Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke tartalmazza-e a perbeli képviselő aránytalanul magas és a ténylegesen elvégzett munkával összhangban nem álló tiszteletdíjának vitatásához való jogot?

Közigazgatási ügyszak

1. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2015. szeptember 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-485/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, az egyenlő bánásmódnak, az átláthatóságnak, a nyilvánosságnak és a versenynek az Európai Unióról szóló szerződésben foglalt elvével az 537/93. sz. törvény 10. cikkének, az 521/1997. sz. D.M. 6., 7., 8. és 17. cikkének, a 67/97. sz. d.l. 17. cikkének, a 96/2005. sz. d. lgs. 3. cikke (2) bekezdésének és a 216/2011. sz. d.l. 11. cikkének a 78/2010. sz. d.l. 6. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből álló szabályozáshoz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben e nemzeti rendelkezések igazolhatják a repülőtér teljes körű üzemeltetésére vonatkozó, negyven évre szóló koncesszió odaítélésének a közbeszerzési eljárás útján való odaítélés hatálya alóli kivonását?

2. A Corte suprema di cassazione (Olaszország) által 2015. szeptember 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-493/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell e értelmezni az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését, valamint a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 77/388 hatodik irányelv 2. és 22. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezésnek a hca vonatkozásában történő alkalmazása, amely a 267/1942. sz. R.D. 142. és 143. cikkében szabályozott tartozáselengedésre irányuló eljárás alá vont személyek javára elengedi a héából eredő tartozásaik megfizetését?

3. A Landessozialgericht Rheinland-Pfalz (Németország) által 2015. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-496/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az Európai Unió elsődleges és/vagy másodlagos jogának rendelkezéseivel (különösen az EUMSZ 45. cikkel [az EK SZ. korábbi 39. cikke] és a 492/2011/EU rendelet 7. cikkével) az, hogy annak az először Németországban foglalkoztatott munkavállalónak az esetében, aki valamely másik tagállamban rendelkezik lakóhellyel, akit belföldön nem terhel jövedelemadó-fizetési kötelezettség, és akinek esetében a fizetésképtelenség esetén biztosított támogatás a rá vonatkozó rendelkezések értelmében nem adóköteles, a munkáltatója fizetésképtelensége esetén a fizetésképtelenség esetén biztosított – őt megillető – támogatás kiszámítása során irányadó munkabérré névlegesen felszámítják azt az adót, amelyet belföldi jövedelemadó-fizetési kötelezettség esetén levonnának a munkabérből, ha a munkáltatóval szemben már nem érvényesítheti a fennmaradó bruttó jövedelme iránti igényét?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén fennáll-e az Európai Unió elsődleges és/vagy másodlagos jogának rendelkezéseivel való összeegyeztethetőség akkor, ha a munkavállaló az említett helyzetben továbbra is érvényesítheti a fennmaradó bruttó jövedelme iránti igényét?

4. A Tribunale di Frosinone (Olaszország) által 2015. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-504/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 49. és azt követő cikkeit, valamint 56. és azt követő cikkeit, a Bíróság 2012. február 6-án a 72. sz. ügyben [a C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben] hozott ítéletében lefektetett elvek fényében kiegészítve is, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely tulajdonban álló, játékok szervezésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó anyagi és nem anyagi javak használatának ingyenes átengedését írja elő a tevékenységnek a koncesszió végső határideje lejártá okán, vagy lejáratot, illetve visszavonást előíró intézkedések hatására történő megszüntetésekor.

5. A Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litvánia) által 2015. szeptember 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-513/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok, azok pótkocsijainak és cserélhető vontatott munkagépeinek, beleértve ezek rendszereit is, továbbá alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek típusjóváahagyásáról, valamint a 74/150/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. május

26-i 2003/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezései alkalmazandók-e az Európai Unión kívül gyártott használt járműveknek az uniós piacra való behozatalára és nyilvántartásba vételére, vagy a tagállamok különös nemzeti szabályok révén szabályozhatják-e az ilyen járműveknek valamely tagállamban való nyilvántartásba vételét és előírhatnak-e követelményeket az ilyen nyilvántartásba vételhez (például a 2003/37/EK irányelv követelményeinek való megfelelést)?

2. A mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok, azok pótkocsijainak és cserélhető vontatott munkagépeinek, beleértve ezek rendszereit is, továbbá alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek típusjövahagyásáról, valamint a 74/150/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. május 26-i 2003/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének q) pontjával összefüggésben értelmezett 23. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az irányelv rendelkezéseit a 2009. július 1-jét követően gyártott T1, T2 és T3 kategóriába tartozó járművekre alkalmazni kell?

6. A Rechtbank van koophandel Brussel (Belgium) által 2015. október 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-526/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 5. cikkben és a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében rögzített arányosság elvét a Charta 15., 16. és 17. cikkével, valamint az EUMSZ 28. és EUMSZ 56. cikkel összefüggésben, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, mint amilyen az Ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met vervoerder (Brüsszel fővárosi régióknak a taxiszolgáltatásról és a jármű járművezetővel történő bérbeadására irányuló szolgáltatásról szóló, 1995. április 27-i rendelete), ha e szabályozást úgy értelmezzük, hogy a „taxiszolgáltatás” fogalma olyan díjmentes járművezetői tevékenységet végző magánszemélyekre is alkalmazandó, akik ridesharinget (közös autózás) folytatnak oly módon, hogy a más tagállamban székhellyel rendelkező Uber BV és társai vállalkozás szoftveralkalmazása útján nekik közvetített, szállításra irányuló kéréseknek tesznek eleget?

7. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2015. október 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-529/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Olyan károkra is alkalmazandó-e a 2006. március 15-i 2006/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel és a 2009. április 23-i 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: a környezeti felelősségről szóló irányelv), amelyek ugyan még a környezeti felelősségről szóló irányelv 19. cikkének (1) bekezdésében szereplő időpont után is felmerülnek, de valamely, még ezen időpontot megelőzően engedélyezett és üzembe helyezett létesítmény (vízerőmű) üzemeltetéséből származnak, és vízügyi engedély terjed ki rájuk?

2) Ellentétes-e a környezeti felelősségről szóló irányelvvel, különösen annak 12. és 13. cikkével az olyan nemzeti rendelkezés, amely a halászati jogok jogosultjainak megtiltja a környezeti felelősségről szóló irányelv 13. cikke szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásának kezdeményezését a hivatkozott irányelv 2. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti környezeti kár vonatkozásában?

3) Ellentétes-e a környezeti felelősségről szóló irányelvvel, különösen annak 2. cikke 1. pontjának b) alpontjával az olyan nemzeti rendelkezés, amely az olyan kárt, amely jelentősen kedvezőtlen hatást gyakorol az érintett vizek ökológiai, kémiai vagy mennyiségi állapotára vagy ökológiai potenciáljára, kiveszi a „környezeti kár” fogalma alól akkor, ha a kárra kiterjed valamely nemzeti törvényi rendelkezés alapján kiadott engedély?

4) A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Amennyiben a nemzeti rendelkezések alapján kiadott engedély esetében nem vizsgálták a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (7) bekezdése (vagy annak nemzeti átültetése) szerinti kritériumokat, úgy a környezeti felelősségről szóló irányelv 2. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti környezeti kár fennállása kérdésének vizsgálata során közvetlenül alkalmazandó-e a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (7) bekezdése, és vizsgálni kell-e az e rendelkezés szerinti kritériumok teljesülését?

8. A Conseil d'État (Franciaország) által 2015. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-530/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az Európai Unió Bíróságát azon kérdés megválaszolására kérik, hogy az olyan „gurigák” (rudak, csövek, hengerek), amelyekre a fogyasztók részére értékesített hajlékony termékek, például papír vagy műanyag fóliák vannak feltekerve, a csomagolásra hozott példák közé való felvételével a 2013. február 7-i 2013/2/EU bizottsági irányelv megsértette-e a csomagolásnak az 1994. december 20-i 94/62/EK irányelv 3. cikkében meghatározott fogalmát és túllépte-e az Európai Bizottság azon felhatalmazásának kereteit, amellyel a végrehajtási hatásköre keretében felruházták.

9. A Verwaltungsgericht Berlin (Németország) által 2015. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-544/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. a) Úgy kell-e értelmezni a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló, 2004. december 13-i 2004/114/EK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy a tagállamok illetékes hatóságai mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek annak vizsgálata során, hogy a közrendre, a közbiztonságra vagy a közegészségre veszélyesnek minősül-e az a harmadik országbeli állampolgár, aki a beutazása engedélyezését az irányelv 7–11. cikkében megállapított valamely célból kérelmezi, és e mozgástér miatt a hatósági mérlegelés csak korlátozott bírósági felülvizsgálat alá tartozik?

b) Amennyiben az 1a) kérdésre adott válasz igenlő:

Milyen jogi korlátok vonatkoznak a tagállamok illetékes hatóságaira annak mérlegelése során, hogy a közrendre, a közbiztonságra vagy a közegészségre veszélyesnek minősül-e az a harmadik országbeli állampolgár, aki a beutazása engedélyezését a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló, 2004. december 13-i 2004/114/EK tanácsi irányelv 7–11. cikkében megállapított valamely célból kérelmezi, különösen a mérlegelés alapjául szolgáló tények és azok értékelése tekintetében?

2) Az 1a) és 1b) kérdésre adott választól függetlenül:

Úgy kell-e értelmezni a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló, 2004. december 13-i 2004/114/EK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a felsőoktatási diplomáját Iránban, a műszaki, mérnöki és fizikai tudományokra szakosodott teheráni Sharif University of Technology-n megszerző, Iránból származó harmadik országbeli állampolgár doktori tanulmányoknak az IT-biztonsággal kapcsolatos kutatási területen, a „Megbízható beágyazott és mobilrendszerek” elnevezésű projektben, különösen az okostelefonok hatékony védelmi rendszereinek kifejlesztésével összefüggésben történő folytatása céljából kéri beutazása

engedélyezését, a tagállamoknak az említett rendelkezés alapján lehetőségük van arra, hogy megtagadják a területükre való beutazás engedélyezését arra hivatkozva, hogy nem zárható ki, hogy a kutatással összefüggésben megszerzett tudással visszaélnek Iránban, például nyugati országok bizalmas információinak megszerzése érdekében, a belföldi elnyomás céljából, vagy általában az emberi jogok megsértésével összefüggésben?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

1. A Bíróság (első tanács) 2015. október 15-i ítélete (Amtsgericht Laufen [laufeni helyi bíróság, Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Gavril Covaci elleni büntetőeljárás (C-216/14. sz. ügy)¹

1) *A büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1–3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás, amely a büntetőeljárás keretében nem engedélyezi annak a személynek, akivel szemben tárgyalás mellőzésével hoztak végzést, hogy e végzéssel szemben a tárgyalás tartására irányuló írásbeli kérelmet más nyelven terjessze elő, mint amely az eljárás nyelve, még akkor sem, ha e személy nem ismeri ez utóbbi nyelvet, feltéve hogy az illetékes hatóságok nem vélik úgy ezen irányelv 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően, hogy az érintett eljárásra és az eset körülményeire tekintettel az ilyen kérelem lényeges iratnak minősül.*

2) *A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkét, 3. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 6. cikkének (1) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely tagállamnak az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló szabályozása, amely a büntetőeljárás során arra kötelezi az ebben a tagállamban lakóhellyel nem rendelkező vádlottat, hogy kézbesítési megbízottat jelöljön ki a vele szemben tárgyalás mellőzésével hozott végzés kézbesítése érdekében, feltéve hogy e vádlott az említett végzés elleni tárgyalás tartására irányuló kérelem benyújtására nyitva álló teljes határidővel ténylegesen élhet.*

Gazdasági ügyszak

1. A Bíróság (hatodik tanács) 2015. október 15-i ítélete (A Helsingin hovioikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Nike European Operations Netherlands BV kontra Sportland Oy, felszámolás alatt (C-310/14. sz. ügy)²

1) *A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy alkalmazása ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az érintett jogügylet, az ügy valamennyi körülményének figyelembevételével, ne legyen megtámadható az e jogügylet tekintetében alkalmazandó jog (lex causae) alapján.*

2) *Az 1346/2000 rendelet 13. cikkének alkalmazásában, abban az esetben, ha a jogügylet semmisségének, megtámadhatóságának vagy hatálytalanságának megállapítása iránti eljárás alperese az e jogügylet tekintetében alkalmazandó jog (lex causae) olyan rendelkezésére hivatkozik, amelynek értelmében e jogügylet kizárólag az e rendelkezés által előírt körülmények között támadható meg, ezen alperesre hárul, hogy e körülmények hiányára hivatkozzon, és azt bizonyítsa.*

3) *Az 1346/2000 rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy a „nem teszi lehetővé a jogügylet semmilyen megtámadását” fordulat az e jogügylet tekintetében alkalmazandó jog (lex causae) fizetéseképtelenségre vonatkozó rendelkezései mellett magában foglalja e jog általános rendelkezéseit*

¹ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 8. szám alatt.

² A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Gazdasági ügyszak, 31. szám alatt.

és elveit is.

4) Az 1346/2000 rendelet 13. cikkét akként kell értelmezni, hogy a jogügylet semmisségének, megtámadhatóságának vagy hatálytalanságának megállapítása iránti eljárás alperesének kell bizonyítania, hogy az e jogügylet tekintetében alkalmazandó jog (*lex causae*) a maga összességében nem teszi lehetővé az említett jogügylet megtámadását. Az ilyen kereset tárgyában eljáró nemzeti bíróság kizárólag akkor ítéelheti meg úgy, hogy a felperesnek kell bizonyítania az említett jog olyan rendelkezésének vagy elvének fennállását, amelynek értelmében e jogügylet megtámadható, amennyiben e bíróság álláspontja szerint az alperes előzőleg ténylegesen bizonyította a nemzeti eljárási jog értelmében szokásosan alkalmazandó szabályokra tekintettel, hogy az adott jogügylet ugyanezen jog értelmében megtámadhatatlan.

Munkaügyi ügyszak

1. A Bíróság (hatodik tanács) 2015. október 15-i ítélete (a Juzgado de lo Social n 2 de Terrassa [terrassai 2. sz. munkaügyi bíróság, Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Juan Miguel Iglesias Gutiérrez (C-352/14 sz. ügy), Elisabet Rion Bea (C-353/14) sz. ügy kontra Bankia SA, Sección Sindical UGT, Sección Sindical CCOO, Sección Sindical ACCAM, Sección Sindical CSICA, Sección Sindical SATE, Fondo de Garantía Salarial³

A spanyol hatóságok által a BFA csoport szerkezetátalakítása és újratőkésítése céljából nyújtott támogatásról szóló, 2012. november 28-i C(2012) 8764 final bizottsági határozattal, valamint az EUMSZ 107. cikkel és az EUMSZ 108. cikkel, amelyekben e határozat alapul, nem ellentétes egy olyan nemzeti szabályozásnak az e határozat hatálya alá tartozó csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó jogvita keretében történő alkalmazása, amely a munkavállalót a felmondás jogellenességének megállapítása esetén megillető kártérítés összegét a törvény szerinti legalacsonyabb összegnél magasabb összegben határozza meg.

2. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 15-i ítélete (Tribunal de première instance francophone de Bruxelles [brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Európai Unió kontra Axa Belgium SA (C-494/14. sz. ügy)⁴

1) *A Közösségek tisztviselőinek az 1998. április 7-i 781/98/EK, ESZAK, Euratom tanácsi rendelettel (HL L 113., 4. o.) módosított, az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatáról, egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről, valamint a Bizottság tisztviselőire ideiglenesen alkalmazandó különleges intézkedések bevezetéséről szóló, 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet által létrehozott személyzeti szabályzata 85a. cikkének (1) bekezdése szerinti felelős „harmadik személy” fogalmát az abban szereplő jogátruházás terjedelmének meghatározása érdekében az uniós jogrenden belül önállóan és egységesen kell értelmezni.*

2) *A Közösségek tisztviselőinek a 781/98 rendelettel módosított 259/68 tanácsi rendelet által létrehozott személyzeti szabályzata 85a. cikkének (1) bekezdése értelmében vett felelős „harmadik személy” fogalma minden olyan személyt magában foglal – ideértve a biztosítókat is –, aki vagy amely a nemzeti jog értelmében köteles megtéríteni a károsult vagy jogutódjai által elszenvedett kárt.*

3) *A Közösségek tisztviselőinek a 781/98 rendelettel módosított 259/68 tanácsi rendelet által létrehozott személyzeti szabályzata nem értelmezhető úgy, hogy az ezen személyzeti szabályzat 85a. cikkének (4) bekezdése szerinti közvetlen keresetindítás keretében az Unió által egyrészt a személyzeti szabályzat megbetegedés és baleseti sérülés kockázatának fedezetére vonatkozó 73. cikke alapján, másrészt az ugyanezen személyzeti szabályzat 78. cikke szerinti rokkantsági nyugdíj jogcímén nyújtandó ellátásoknak véglegesen az Uniót kell terhelniük.*

³ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak, 38. szám alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak, 12. szám alatt.

1. A Bíróság (első tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Bundespatentgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BGW Beratungs-Gesellschaft Wirtschaft mbH, korábban BGW Marketing- & Management-Service GmbH kontra Bodo Scholz (C-20/14. sz. ügy)⁵

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azonos vagy hasonló áruk és szolgáltatások esetében fennállhat az összetéveszthetőség az érintett közönség részéről egy olyan megkülönböztető képességgel rendelkező betűsorból álló korábbi védjegy, amely ezen – átlagos megkülönböztető képességű – védjegy domináns eleme, valamint egy olyan későbbi védjegy között, amely átveszi e betűsort, és hozzáad ahhoz egy, az e betűsor betűinek megfelelő kezdőbetűkkel rendelkező szavakból álló, leíró jellegű szószerkezetet, oly módon, hogy azt e közönség az említett szószerkezetből képzett betűszóként fogja fel.

2. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Handelsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Thomas Cook Belgium NV kontra Thurner Hotel GmbH (C-245/14. sz. ügy)⁶

A 2012. október 4-i 936/2012/EU bizottsági rendelettel módosított, az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, 2006. december 12-i 1896/2006/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 20. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy – olyan körülmények között, mint amilyenek az alapeljárásban fennállnak – azzal ellentétes, ha a kötelezett, akinek részére e rendeletnek megfelelően európai fizetési meghagyást kézbesítettek, arra való hivatkozással kérheti a fizetési meghagyás felülvizsgálatát, hogy a származási bíróság a fizetési meghagyás iránti kérelmet tartalmazó formanyomtatványban a jogosult által megadott, állítólagosan valótlán adatok alapján tévesen állapította meg a joghatóságát.

3. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Rechtbank Gelderland [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Aannemingsbedrijf Aertssen NV, Aertssen Terrasements SA kontra VSB Machineverhuur BV, Van Sommeren Bestrating BV, Jos van Sommeren (C-523/14. sz. ügy)⁷

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkét akként kell értelmezni, hogy a polgári jogi igény érvényesítésével egyidejűleg valamely vizsgálóbírónál tett feljelentés e rendelet hatálya alá tartozik, amennyiben annak tárgya a feljelentő által állítólagosan elszenvedett vagyoni kár megtérítése.

2) A 44/2001 rendelet 27. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben polgári jogi igény érvényesítésével egyidejűleg tettek feljelentést valamely vizsgálóbírónál, valamely eljárást e rendelkezés értelmében annak ellenére megindítottak kell tekinteni, hogy a szóban forgó ügygel kapcsolatos előzetes vizsgálat még nem zárult le.

3) A 44/2001 rendelet 30. cikkét akként kell értelmezni, hogy amennyiben valamely személy a polgári jogi igény érvényesítésével egyidejűleg valamely vizsgálóbírónál olyan irat benyújtásával tesz feljelentést, amelyet az alkalmazandó nemzeti jog szerint nem kell kézbesíteni a benyújtást megelőzően, a bírósághoz fordulás időpontjának az e feljelentés megtételének időpontját kell tekinteni.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 5. szám, Polgári ügyszak, 21. szám alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 39. szám alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak, 18. szám alatt.

4. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. október 21-i ítélete (a Varhoven kasatsionen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vasilka Ivanova Gogova kontra Ilia Dimitrov Iliev (C-215/15. sz. ügy)⁸

1) Az egyik szülő által benyújtott azon kereset, amellyel azt kéri a bíróságtól, hogy pótolja a gyermeküknek a tartózkodási helye szerinti tagállamon kívüli utazására és a gyermek nevére szóló útlevél kiállítására vonatkozó, a másik szülő részéről hiányzó hozzájárulást, akkor is a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet tárgyi hatálya alá tartozik, ha az említett gyermek állampolgársága szerinti tagállam hatóságainak az útlevél kiállítására vonatkozó közigazgatási eljárás keretében figyelembe kell venniük az e kereset alapján hozott határozatot.

2) A 2201/2003 rendelet 12. cikke (3) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azon bíróságok joghatóságát, amelyekhez szülői felelősségre vonatkozó kérelem elbírálásával fordultak, nem lehet önmagában amiatt olyannak tekinteni, hogy azt „az eljárás valamennyi részes fele kifejezetten vagy egyéb egyértelmű módon elfogadta”, hogy az e bíróságok által az alperes képviselőjére hivatalból kirendelt ügygondnok – akit azért rendeltek ki, mert az eljárást megindító keresetlevelet nem tudták az alperes részére kézbesíteni – nem emelt kifogást az említett bíróságok joghatóságával szemben.

5. A Bíróság (első tanács) 2015. október 29-i ítélete (a Juzgado de Primera Instancia no4 de Martorell [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BBVA SA, korábban Unnim Banc SA kontra Pedro Peñalva López, Clara López Durán, Diego Fernández Gabarro (C-8/14. sz. ügy)⁹

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti átmeneti rendelkezés, mint amelyről az alapeljárásban szó van, amely azon fogyasztók számára, akikkel szemben az e rendelkezést tartalmazó törvény hatálybalépésének időpontját megelőzően indult és még le nem zárult jelzalogjog érvényesítése iránti eljárás van folyamatban, e törvény közzétételének a napját követő naptól számított, egy hónapos jogvesztő határidőt biztosít arra, hogy a végrehajtással szemben a szerződési feltételek állítólagosan tisztességtelen jellegére alapított kifogást emeljének.

6. A Bíróság (második tanács) 2015. október 29-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Freistaat Bayern kontra Verlag Esterbauer GmbH (C-490/14. sz. ügy)¹⁰

Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a helyrajzi térképből harmadik személy által egy másik térkép elkészítése és forgalmazása céljából kinyert földrajzi adatoknak kinyerésüket követően elegendő információs értéke marad ahhoz, hogy az említett rendelkezés értelmében „adatbázis”, „önálló tartalmi elemeinek” lehessen őket minősíteni.

Közigazgatási ügyszak

1. A Bíróság (második tanács) 2015. október 15-i ítélete (a Tribunal Supremo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Grupo Itevelesa SL, Applus Iteuve Technology, Certio ITV SL, Asistencia Técnica Industrial SAE kontra Oca

⁸ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak, 46. szám alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 5. szám, Gazdasági ügyszak, 12. szám alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 3. szám, Polgári ügyszak, 11. szám alatt.

Inspección Técnica de Vehículos SA, Generalidad de Cataluña (C-168/14. sz. ügy)¹¹

1) *A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a gépjárművek műszaki vizsgálatával kapcsolatos tevékenységek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.*

2) *Az EUMSZ 51. cikk első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a gépjárművek műszaki vizsgálatát végző állomások olyan tevékenységei, mint az alapeljárás tárgyát képező jogszabályokban említett tevékenységek, nem kapcsolódnak az e rendelkezés értelmében vett közhatalom gyakorlásához, annak ellenére, hogy ezen állomások üzemeltetői a vizsgálat során jogkörrel rendelkeznek az olyan gépjárművek forgalomból való kivonására, amelyek közvetlen veszélyt jelentő biztonsági hiányosságokat mutatnak.*

3) *Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely a gépjárművek műszaki vizsgálóállomásainak valamely vállalkozás vagy vállalkozáscsoport általi létesítésének engedélyezését ahhoz a feltételhez köti, hogy egyrészt e vizsgálóállomás, és a vállalkozás vagy vállalkozáscsoport korábban már engedélyezett vizsgálóállomásai között meglegyen az előírt minimális távolság, másrészt az említett vállalkozás vagy vállalkozáscsoport – amennyiben megkapja ezen engedélyt – ne rendelkezzen 50 %-nál nagyobb piaci részesedéssel, kivéve ha bebizonyosodik – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy e feltétel valóban alkalmas a fogyasztóvédelemhez és a közúti közlekedés biztonságához fűződő célok elérésére, és nem haladja meg az ehhez szükséges mértéket.*

2. A Bíróság (első tanács) 2015. október 15-i ítélete (Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Balázs György kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága (C-251/14. sz. ügy)¹²

1) *A 2003. szeptember 29-i 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről, valamint a 93/12/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 1998. október 13-i 98/70/EK parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam a nemzeti jogában az irányelv követelményein túl további olyan minőségi követelményeket is megállapít a dízelüzemanyagok forgalmazására, mint a jelen ügyben szóban forgó lobbánáspontra vonatkozó követelmény, amennyiben nem olyan, a dízelüzemanyagot érintő műszaki előírásról van szó, amely az említett irányelv értelmében az egészség és a környezet védelmére irányul.*

2) *A 2006. november 20-i 2006/96/EK tanácsi irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének 6. és 11. pontját úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha valamely tagállam kötelezővé teszi egy olyan nemzeti szabvány alkalmazását, mint az alapügyben szóban forgó MSZ EN 590:2009 magyar szabvány.*

3) *A 2006/96 irányelvvel módosított 98/34 irányelv 1. cikkének 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy az e rendelkezés értelmében vett valamely szabványt az érintett tagállam hivatalos nyelvén hozzáférhetővé tegyék.*

3. A Bíróság (második tanács) 2015. október 15-i ítélete (a Varhoven administrativen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Direktor na Agentsia „Mitnitsi”

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 114. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 153. szám alatt.

kontra Biovet AD (C-306/14. sz. ügy)¹³

Az alkohol és az alkoholtartalmú italok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/83/EGK tanácsi irányelv 27. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben foglalt mentesítési kötelezettséget alkalmazni kell a vállalkozások által gyógyszergyártásra szolgáló eszközök és helyiségek tisztítására vagy fertőtlenítésére felhasznált etil-alkoholra.

4. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Juzgado Contencioso-Administrativo no6 de Bilbao [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Grupo Hospitalario Quirón SA kontra Departamento de Sanidad del Gobierno Vasco, Instituto de Religiosas Siervas de Jesús de la Caridad (C-552/13. sz. ügy)¹⁴

Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 23. cikkének (2) bekezdésével ellentétes az egészségügyi szolgáltatások nyújtására vonatkozó ajánlati felhívásban műszaki leírásként megfogalmazott olyan követelmény, mint amelyről az alapügyben szó van, amely szerint a közbeszerzés tárgyát képező egészségügyi ellátást kizárólag egy adott – az ellátással érintett betegek lakóhelyétől esetleg eltérő – városban található kórházi magánlétesítményben kell nyújtani, amennyiben ez a követelmény azon ajánlattevők automatikus kizárásával jár, akik nem tudják ezeket a szolgáltatásokat az adott városban található létesítményben nyújtani, de akik az ezen ajánlati felhívásokban szereplő összes többi feltételnek eleget tesznek.

5. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Sveda” UAB kontra Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (C-126/14. sz. ügy)¹⁵

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplő körülményekhez hasonló körülmények között feljogosítja az adóalanyt a vidéki és a rekreációs turizmussal összefüggő tervezett gazdasági tevékenységhez kapcsolódó tárgyi eszközök beszerzése és előállítása után előzetesen megfizetett hozzáadottérték-adó levonására, amely eszközöket egyrészt a nyilvánosság általi térítésmentes igénybevételre szántak, másrészt pedig adóköteles ügyletek megvalósításának eszközei lehetnek, ha bizonyított a beszerzési ügyletekhez kapcsolódó kiadások és az adólevonásra jogosító egy vagy több értékesítési ügylet vagy az adóalany gazdasági tevékenységeinek összessége közötti azonnali és közvetlen kapcsolat, aminek objektív tényezők alapján történő vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

6. A Bíróság (második tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Varhoven administrativen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „EasyPay” AD, „Finance Engineering” AD kontra Ministerski savet na Republika Bulgaria, Natsionalen osiguritelnen institut (C-185/14. sz. ügy)¹⁶

1) A 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy

¹³ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 171. szám alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, 25. szám alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 104. szám alatt.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 115. szám alatt.

kell értelmezni, hogy nem tartozik ezen irányelv hatálya alá egy olyan postai átutalási szolgáltatás, amelynek segítségével a feladó, a jelen esetben az állam, pénzüsszegeket küld a címzettnek az egyetemes postai szolgáltatással megbízott gazdasági szereplő közvetítésével.

2) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a nyugdíjak folyósítását lehetővé tevő postai átutalás gazdasági tevékenységnek minősül is, akkor sem tartozik e rendelkezés hatálya alá az, ha valamely tagállam kizárólagos jogot biztosít a nyugdíjak postai átutalással történő folyósítására az alapügyben szereplőhöz hasonló vállalkozásnak, amennyiben e szolgáltatás olyan általános érdekű szolgáltatásnak minősül, amelynek ellentételezése az e vállalkozás által közszolgáltatási kötelezettségének végrehajtása tekintetében nyújtott szolgáltatások ellenértéke.

7. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Högsta förvaltningsdomstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Skatteverket kontra David Hedqvist (C-264/14. sz. ügy)¹⁷

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak minősülnek az olyan ügyletek, mint amelyek az alapjárást tárgyát képezik, és hagyományos devizák „bitcoin” virtuális devizaegységekre, olyan összeg megfizetése ellenében való át- és visszaváltását foglalják magukban, amely egyrészt az érintett gazdasági szereplő által a devizák vásárlásakor fizetett ár, másrészt az ügyfeleivel szemben alkalmazott eladási ár közötti különbséget képező haszonkulcsnak felel meg.

2) A 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett hozzáadottértékadó-mentes ügyletnek minősülnek az olyan szolgáltatásnyújtások, mint amelyek az alapjárást tárgyát képezik, és hagyományos devizák „bitcoin” virtuális devizaegységekre, olyan összeg megfizetése ellenében való át- és visszaváltását foglalják magukban, amely egyrészt az érintett gazdasági szereplő által a devizák vásárlásakor fizetett ár, másrészt az ügyfeleivel szemben alkalmazott eladási ár közötti különbséget képező haszonkulcsnak felel meg.

A 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének d) és f) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ilyen szolgáltatásnyújtások nem tartoznak e rendelkezések hatálya alá.

8. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – PPUH Stehcemp sp. j. Florian Stefanek, Janina Stefanek, Jarosław Stefanek kontra Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi (C-277/14. sz. ügy)¹⁸

A 2002. május 7-i 2002/38/EK tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely azzal az indokkal tagadja meg az adóalanytól a számára értékesített termékek után fizetendő vagy megfizetett hozzáadottérték-adó levonásának a jogát, hogy a számlát olyan gazdasági szereplő állította ki, amelyet az e szabályozásban előírt kritériumokat illetően nem létező gazdasági szereplőnek kell tekinteni, és hogy lehetetlen a termékek valódi értékesítőjének a kilétét megállapítani, kivéve ha – objektív körülmények alapján, és anélkül, hogy az adóalany olyan ellenőrzésre köteleznék, amely nem feladata – bebizonyítják, hogy ezen adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy az említett értékesítés hozzáadottértékadó-csalás részét képezi, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 141. szám alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 160. szám alatt.

9. A Bíróság (második tanács) 2015. október 21-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – New Media Online GmbH kontra Bundeskommunikationssenat (C-347/14. sz. ügy)¹⁹

1) A „műsorszámnak” a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a helyi vonatkozású, sport vagy szórakoztató témájú hírek rövid összefoglalóiból álló rövid időtartamú videóknak valamely hírlap internetes oldala egyik aldoménjén való rendelkezésre bocsátását.

2) A 2010/13 irányelv 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának i) alpontját úgy kell értelmezni, hogy a valamely hírlap elektronikus változata keretében kínált, videók rendelkezésre bocsátására irányuló szolgáltatás elsődleges céljára vonatkozó értékelésnek annak vizsgálatához kell kapcsolódnia, hogy ez a szolgáltatás mint olyan a szóban forgó internetes oldal üzemeltetőjének újságírói tevékenységéhez képest önálló tartalommal és funkcióval rendelkezik-e, és nem csak olyan kiegészítés, amely különösen az audiovizuális és szöveges kínálat közötti összefüggésből fakadóan elválaszthatatlan e tevékenységtől. Ez az értékelés a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

10. A Bíróság (első tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Bundesfinanzhof előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Sachsen kontra Tomislaw Trapkowski (C-378/14. sz. ügy)²⁰

1) A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikke (1) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti fikció olyan személy családi ellátásokra való jogosultságának elismerését eredményezheti, aki nem az ezen ellátások folyósítása szempontjából illetékes tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, amennyiben az említett ellátások nyújtásának a nemzeti jog által előírt minden egyéb feltétele teljesül, aminek megállapítása a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) A 987/2009 rendelet 60. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatát úgy kell értelmezni, hogy az nem vonja maga után azt, hogy a családi ellátások folyósítására köteles tagállamban lakóhellyel rendelkező azon szülő részére, akinek gyermeke után ezen ellátás jár, el kell ismerni az említett ellátásra való jogosultságot arra tekintettel, hogy a más tagállamban lakóhellyel rendelkező másik szülő nem nyújtott be családi ellátás iránti kérelmet.

11. A Bíróság (tizedik tanács) 2015. október 22-i ítélete (a Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione Siciliana [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Impresa Edilux Srl, ATI- megbízotti minőségében, Società Italiana Costruzioni e Forniture Srl (SICEF) kontra Assessorato Beni Culturali e Identità Siciliana – Servizio Soprintendenza Provincia di Trapani, Assessorato ai Beni Culturali e dell’Identità Siciliana, UREGA – Sezione provinciale di Trapani, Assessorato delle Infrastrutture e della Mobilità della Regione Siciliana (C-425/14. sz. ügy)²¹

Az EUM-Szerződés alapvető rendelkezéseit és általános elveit, különösen az egyenlő bánásmód elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, valamint az ezekből eredő átláthatósági követelményt akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes egy olyan nemzeti jogi rendelkezés, amelynek értelmében az ajánlatkérő szerv a részvételre jelentkezőt vagy ajánlattevőt automatikusan kizárhatja a közbeszerzési eljárásból azért, mert az alapügyben szereplőhöz hasonló, a szervezett

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 188. szám alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, 204. szám alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, 13. szám alatt.

bűnözésnek a közbeszerzési szerződések odaítélése területére való beszivárgásának megelőzését célzó jogszerségi jegyzőkönyvekben foglalt kötelezettségvállalások írásbeli elfogadását nem nyújtotta be ajánlatával együtt. Ugyanakkor, amennyiben e jegyzőkönyv olyan nyilatkozatokat tartalmaz, amelyek értelmében a részvételre jelentkező vagy az ajánlattevő nem áll felügyeleti vagy társulási viszonyban más részvételre jelentkezőkkel vagy ajánlattevőkkel, nem kötött és a jövőben sem fog megállapodást kötni a közbeszerzési eljárás más résztvevőivel, és nem végez alvállalkozóként semmilyen feladatot az ezen eljárásban részt vevő más vállalkozások számára, e nyilatkozatok hiánya nem vezethet a részvételre jelentkező vagy az ajánlattevő említett eljárásból való automatikus kizárásához.

12. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. október 29-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Saudaçor – Sociedade Gestora de Recursos e Equipamentos de Saúde dos Açores SA kontra Fazenda Pública (C-174/14. sz. ügy)²²

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti gazdasági tevékenységnek minősül az olyan tevékenység, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely során valamely társaság valamely régiónak az e társaság és az említett régió között kötött programszerződések szerint regionális egészségügyi szolgáltatás tervezésére és működtetésére irányuló szolgáltatást nyújt.

2) A 2006/112 irányelv 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti nem hozzáadottérték-adóalanyként történő kezelés szabályának hatálya alá tartozik az olyan tevékenység, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely során valamely társaság valamely régiónak az e társaság és az említett régió között kötött programszerződések szerint regionális egészségügyi szolgáltatás tervezésére és működtetésére irányuló szolgáltatást nyújt, amennyiben e tevékenység az ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése szerinti gazdasági tevékenységnek minősül, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, megállapítható, hogy az említett társaságot a közjog által szabályozott szervnek kell minősíteni, és az említett tevékenységet hatóságként látja el, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy ugyanezen tevékenység adómentesítése nem jár a verseny bizonyos mértékű torzulásával.

Ezen összefüggésben az „egyéb közjog által szabályozott szervnek” az említett irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalma nem az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (9) bekezdésében meghatározott „közjogi intézmény” fogalma felhasználásával értelmezendő.

13. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. október 29-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – B & S Global Transit Center BV kontra Staatssecretaris van Financiën (C-319/14. sz. ügy)²³

A 2006. november 20-i 1791/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 203. és 204. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azon kötelezettség megsértése, hogy az árutovábbítási eljárás alá vont árut be kell mutatni a rendeltetési vámhivatalnál, nem az 1791/2006 rendelettel módosított 2913/92 rendelet 204. cikke, hanem a 203. cikke alapján keletkeztet vámtartozást akkor, ha az érintett árut kiszállították az Európai Unió vámterületéről, és az említett eljárás jogosultja nincs abban a helyzetben, hogy a 2913/92 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendeletnek a 2001. május 4-i 993/2001/EK bizottsági rendelettel módosított 365. cikke (3) bekezdésének, vagy a 2454/92 rendeletnek 2008. november 17-i 1192/2008/EK bizottsági rendelettel módosított 366. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelő dokumentumokat

²² A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, 125. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 174. szám alatt.

bemutassa.

14. A Bíróság (hetedik tanács) 2015. október 29-i ítélete (a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Nagy Benjámín Dávid kontra Vas Megyei Rendőr-főkapitányság (C-583/14. sz. ügy)²⁴

Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy főszabály szerint az érintett tagállam közúthálózatán kizárólag az e tagállam által kiadott hatósági engedéllyel és jelzéssel rendelkező gépjárművek közlekedhetnek, és ha valamely, e tagállamban illetőséggel rendelkező személy e szabály alóli mentességre kíván hivatkozni azon az alapon, hogy olyan gépjárművet használ, amelyet az említett gépjármű valamely más tagállamban letelepedett üzemben tartója bocsátott a rendelkezésére, ennek az első tagállamban illetőséggel rendelkező személynek rendőrségi ellenőrzés során a helyszínen tudnia kell igazolni, hogy megfelel a kérdéses nemzeti szabályozásban a mentesség alkalmazására előírt feltételeknek, ellenkező esetben azonnal mentesülési lehetőség nélküli bírságot szabnak ki rá, melynek összege megegyezik a nyilvántartási kötelezettség megszegése esetén alkalmazandó bírságéval.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

I. 2015. szeptember 19-én benyújtott kereset – Magyarország kontra Bizottság (T-542/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós Alapból származó, a Közlekedés Operatív Program, a Közép-magyarországi Operatív Program, a Nyugat-dunántúli Operatív Program, a Dél-alföldi Operatív Program, a Közép-dunántúli Operatív Program, az Észak-magyarországi Operatív Program, az Észak-alföldi Operatív Program és a Dél-dunántúli Operatív Program kiadásaihoz kapcsolódó időközi kifizetések részben történő felfüggesztéséről – CCI 2007HU161PO007, 2007HU161PO003, 2007HU161IPO004, 2007HU161PO005, 2007HU161PO006, 2007HU161PO009, 2007HU61PO011, 2007HU162PO001 szóló, 2015. július 14-i C (2015) 4979 final bizottsági határozatot;

— az Európai Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresetének alátámasztása érdekében a felperes két jogalapra hivatkozik.

1. Az első jogalap keretében a felperes azzal érvel, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós Alapból származó időközi kifizetések felfüggesztéséről szóló C (2015) 4979 final határozat ellentétes a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendelettel:

— a felperes álláspontja szerint a vitatott határozat sérti az 1083/2006/EK rendelet 92. cikkét, mivel az érintett költségek nem kapcsolódnak súlyos szabálytalansághoz;

— a felperes ezenfelül arra hivatkozik, hogy a magyar hatóságok az operatív programokat az uniós jognak megfelelően hajtották végre. A felperes álláspontja szerint a kedvezményezettek a

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, 74. szám alatt.

programok végrehajtásához szükséges munkálatokra és szerződésekre az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2004. L 339., 14. o.) alapján kötöttek közbeszerzési szerződéseket;

— végezetül a felperes véleménye szerint annak a megkövetelése, hogy az ajánlat benyújtásakor az ajánlattevő rendelkezzen az építkezés helyszínétől meghatározott maximális távolságban lévő aszfaltkeverő-teleppel, arányos műszaki alkalmassági kritérium az útépitési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződések vonatkozásában.

2. A második jogalap keretében a felperes a védelemhez való jog megsértésére hivatkozik:

— a felperes álláspontja szerint a vitatott határozat sérti Magyarország védelemhez való jogát, mivel a Bizottság nem vett figyelembe olyan lényeges jogi és ténybeli tényezőket, amelyekre Magyarország a vitatott határozatot megelőzően felhívta a figyelmét;

— ezenfelül a felperes azzal érvel, hogy e szabálytalanság elmaradása esetén az eljárásnak eltérő lett volna a kimenetele, és ezért a védelemhez való jog megsértésének a vitatott határozat megsemmisítését kell eredményeznie.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.116/2015/5.

Fogyasztói szerződésben alkalmazott választottbírói kikötés tisztességtelenségére közérdekű perben is lehet hivatkozni.

A 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209/B. § (1) bekezdése a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 7. cikke (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikke (1) bekezdése jogharmonizációs követelményeinek megfelelően kialakított eljárást szabályoz (C-472/10. sz. Invitel ügy, 39. pont). Eszerint az eljárás célja a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazásának megszüntetése azzal az eredménnyel, hogy a tisztességtelen feltételek a nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint ne jelentsenek kötelezettséget az alperessel szerződő egyetlen fogyasztó számára sem. Az eljárás mögött meghúzódó közérdek tehát nem egyszerűen a „fogyasztó érdeke”, hanem az az érdek, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazását megszüntessék. Az ügyész jelen perben nem más, egyedileg meghatározható személyek érdekeinek védelme céljából, hanem a közérdek védelmében indít pert. Ez a közérdek az egyes fogyasztók perlési jogosítványaitól vagy egyedi érdekeitől függetlenül megállapítható, így a magánautonómia vagy a rendelkezési jog sérelme nem merül fel.

Ettől függetlenül a Kúria rámutatott arra, hogy a közérdek érvényesítése jelen esetben a fogyasztók döntő többsége érdekeinek érvényesítését is jelenti, mert az Üzletszabályzatban foglalt választottbírói kikötés a rendes bírói út kizárásával a fogyasztót általában véve igényérvényesítési lehetőségeiben korlátozza. Elképzelhető olyan kivételes, atipikus eset, amikor a fogyasztó maga is jogvitájának választottbírói eljárást kívánna. Ebben a szűk körben a felülvizsgálati kérelemmel érintett üzletszabályzati rendelkezések érvénytelenségének megállapítása a fogyasztó helyzetének terhesebbé válását eredményezheti. Ez azonban nem lehet akadálya a tisztességtelenség közérdekű perben történő megállapításának, mert a közérdekű perben - annak természetéből adódóan - nincsen lehetőség hipotetikus egyéni fogyasztói érdekek mérlegelésére. A közérdekű pertípus létrehozásával a jogalkotó a közérdek és az atipikus, egyéni fogyasztói érdekek közötti mérlegelést már elvégezte. A Kúria ehhez csak azt a megállapítást teheti hozzá, hogy a konkrét esetben az atipikus

fogyasztó számára a választottbírói út igénybevétele egyedi megállapodás alapján jogilag nem kizárt, és ez a megoldás a választottbírói eljárás természetéhez és rendeltetéséhez is jobban illeszkedik. A fogyasztók döntő többsége érdekeinek érvényesítésével járó társadalmi előnyök messze meghaladják az atipikus fogyasztó hipotetikus érdeksérelmét, amely a fentiek szerint orvosolható is.

A 3/2013. PJE szerint a bíróság a választottbírói kikötés tisztességtelenség miatti semmisségét csak akkor állapíthatja meg, ha a fogyasztó - a bíróság felhívására - arra hivatkozik. A PJE határozat a közérdekű per sajátosságai tekintetében nem foglalt állást. Az azonban egyértelmű, hogy a PJE határozat hivatkozott, a rendelkező részben szereplő eljárási szabálya közérdekű perben nem alkalmazható. Ha ezen eljárási rendelkezés érvényre juttatása közérdekű perben is következne a PJE határozatból, az azt eredményezné, hogy a jogegységi határozat egy speciális körben jogszabályi rendelkezés ellenére kizárná a közérdekű perindítást, ami sem a jogegységi határozatok általános funkciójával, sem a konkrét jogegységi határozat célkitűzéseivel nem egyeztethető össze.

A közérdekű perindítás nem vált okafoyottá azzal, hogy a 3/2013. PJE általános jelleggel tisztességtelenségnek minősítette a fogyasztói szerződésekben az általános szerződési feltételeken alapuló választottbírói kikötést. Az az irányelvi és jogszabályi célkitűzés, hogy a tisztességtelen feltételek a nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint ne jelentsenek kötelezettséget az alperessel szerződésben álló egyetlen fogyasztó számára sem, csak akkor valósulhat meg hatékonyan, ha a bíróság a közérdekű perben a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségét megállapítja. A 3/2013. PJE rendelkezései a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bsz.) 42.§ (1) bekezdése értelmében a bíróságokra nézve kötelezőek. Ez a rendelkezés pedig feltételezi, hogy a jogegységi határozatban foglaltak a bíróság előtt zajló eljárásokban – nem pedig közvetlenül, a felek viszonyaiban – érvényesülnek.

Gf.VII.30.242/2015/2.

Az eljárás folytatásának akkor van helye, ha a felfüggesztés oka megszűnt.

A Kúria megítélése szerint a 2014. évi XXXVIII. törvényben és a 2014. évi XL. törvényben rögzített a pénzügyi intézményeknek a fogyasztók felé történő elszámolási kötelezettsége egyértelműen a fogyasztók szerződéses kötelezettségeit könnyítette, így az mindenben megfelel a 93/13/EGK irányelvben megfogalmazott fogyasztóvédelmi céloknak, rendelkezéseknek.

A felperesek keresetükben olyan ÁSZF rendelkezések érvénytelenségének megállapítását is kérték, amelyek az árfolyamrés alkalmazásáról rendelkeznek. Az eljárás felfüggesztéséről ezért a Fővárosi Ítéltábla helyesen, jogszabálysértés nélkül döntött a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a alapján. Az eljárás folytatásának törvényi feltételei a felperesek kérelmének előterjesztésekor még nem álltak fenn. A fellebbezésben hivatkoztak érdemi elbírálására a felfüggesztést követően folytatódó eljárásban van lehetőség.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.116/2015/6.

Önmagában az a körülmény, hogy az Alkotmánybíróság a köztisztviselő felperessel nem azonos jogállású a Kormánytisztviselőkről szóló jogszabályt megsemmisítette [8/2011. (II.18.) AB határozat] nem alapozza meg annak kimondását, hogy a felperesre irányadó hatályos jogszabályt az alperes rendeltetésellenesen alkalmazta.

Az Európai Unió Bíróságának a C-332/13. számú ügyben meghozott határozata szerint a Ktv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre, a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. Ebből következően az Alapjogi Charta és az Európai Szociális Charta megsértése a felülvizsgálati kérelmet nem alapozhatja meg, a Ktv. támadott rendelkezésének a fentiekbe ütközése nem állhat fenn.

Polgári ügyszak

Pfv.VI.20.022/2015/5.; Pfv.VI.20.024/2015/6.

A fogyasztók érdekeit képviselő civil szervezet az eljárási szabályokkal összhangban jogosult a tevékenysége által védett érdekek képviseletére. A fogyasztókat egyedileg megillető anyagi jogi érdekeltségre alapítottan a saját nevében nem léphet fel, a hatósági szerződés megkötéséhez a hozzájárulása nem szükséges.

A felperes alaptalanul kérte, hogy a Kúria kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását a 2003/33/EK irányelv és a magyar jogszabályok közötti összhang hiányára figyelemmel. A Kúria Polgári Kollégiumának tanácsa a jelen ügyben csak arról hozhat döntést a felperes keresete alapján, hogy a felperes kívülálló harmadik személynek minősül-e, és így szükséges-e a hozzájárulása az alperesek között létrejött hatósági szerződéshez, ennek hiányában a hatósági szerződés érvénytelen-e. Ebben a körben a felperes által megjelölt irányelv és a magyar jogszabályok között semmiféle ellentmondás nem állapítható meg. Az irányelv 7. cikke azt a jogot biztosítja a civil szervezeteknek, hogy az irányelvvvel ellentétes reklámozás, szponzorálás és más tevékenység visszaszorítására jogi eljárást indíthassanak, vagy ilyen reklámozás, szponzorálás miatt felhívhassák az eljárni jogosult közigazgatási szerv figyelmét. A Pp. 155/B. §-a alapján tehát a Kúria az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére nem látott alapot.

Pfv.VI.20.960/2015/9.

Kétnemű árfolyam alkalmazása iránti tisztességtelen kikötés esetén, ez okból csak a szerződés részbeni érvénytelensége állapítható meg, az érvénytelen kikötés helyébe pedig az irányadó kögens vagy diszpozitív jogszabályi rendelkezés lép.

A jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az eljárás a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (Törvény) 16. §-a alapján felfüggesztésre került. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (elszámolási törvény) a perek folytatását rendelte el azzal, hogy a folyamatban lévő eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetét (vizontkeresetét) a bíróság erre irányuló hiánypótlási felhívásának a kézbesítésétől számított 30 napon belül nem változtatja meg és nem kéri az érvénytelenség, vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének a levonását. A felülvizsgálati eljárásban azonban a kereset megváltoztatásának nincs helye, ezért ennek elmulasztása, vagy hiánya miatt a feleket nem érheti hátrány. A Kúria előtti eljárásban tehát ezek a rendelkezések nem alkalmazhatóak, a per megszüntetésére nem kerülhet sor. A felülvizsgálati eljárásban ezért érdemben kellett elbírálni a jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet, figyelembe véve ennek során a per tárgyát érintő irányadó jogszabályokat és egyéb, a bíróságokra kötelező rendelkezéseket.

A másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg a perbeli kölcsönszerződés jogszabályba ütközés miatti érvénytelenségét azon az alapon, hogy az nem felelt meg a 1996. évi CXII. törvény (régi Hpt.) 213. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltaknak. A döntés nem áll összhangban a 6/2013. számú PJE 5. pontjában és annak indokolásában kifejtettekkel, továbbá ellentétes a 2/2014. számú PJE 3. pontjában foglaltakkal, amelynek értelmében ilyen esetben a szerződés részleges érvénytelensége állapítható meg.

A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy az utóbb meghozott jogszabályok nem lehetnek irányadóak a perbeli jogvita elbírálásakor, a jogegységi határozatok azonban ettől eltérő megítélés alá esnek. A 2/2014. számú PJE határozat - az ilyen jellegű szerződések ez okból való érvénytelenségének a helyes jogcíme körüli viták lezárásaként - kétség kívül már a jogerős ítéletet követően került meghozatalra. A jogegységi határozat azonban a Kúria töretlen gyakorlata szerint nem jogszabály és ebből eredően nincs hatálybalépése sem, azaz a visszaható hatály kérdése nem merülhet fel az esetében. A jogegységi

határozat ugyanis egy útmutatás arra, hogy az adott jogszabályt miként kell, illetve kellett volna már korábban is értelmezniük a bíróságoknak és így Kúriának is, alkalmazása pedig a bíróságokra nézve kötelező jellegű. (Gf.VII.30.101/2014/15., Pfv.VI.21.286/2007/4.)

A 2/2014. PJE határozat 3. pontja a különmemű árfolyamok alkalmazását tisztességtelennek minősítette és megszüntette ezért az EBH2013. G. 10. számú határozat elvi bírósági határozatként való nyilvántartását. A jogegységi határozat azon alapult, hogy a tisztességtelen költség feltüntetésének a hiánya nem minősíthető jogszabályba ütközőnek. A 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ügy kapcsán kifejtett értelmezése szerint pedig, amennyiben a tisztességtelen kikötés folytán a szerződés nem teljesíthető, a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesíti. Nem volt ezért megalapozott ebben a tekintetben a kereset, amely szerint a régi Hpt. 213.§-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a szerződés azért semmis, mert nem tüntette fel az árfolyamrész költségként. A jogegységi határozatban kifejtetteknek megfelelően a tisztességtelen kikötés helyébe a jogszabály diszpozitív rendelkezése, azaz a régi Ptk. 231.§ (2) bekezdése alapján az MNB által meghatározott hivatalos devizaárfolyam lépett. Azóta a Törvény 3.§-ának (1) bekezdése az árfolyamrész alkalmazását már kifejezetten részleges érvénytelenséget eredményező semmis kikötésnek minősítette, a (2) bekezdés értelmében pedig a semmis kikötés helyett, kógens rendelkezésként, mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében az MNB hivatalos deviza árfolyama az irányadó. A Törvény e rendelkezései folytán ez okból az eljárás megismétlése már okafogyottá vált, a szerződés árfolyamrészre vonatkozó rendelkezéseinek az érvénytelenségét azonban a Törvény rendelkezése alapján a Kúria hivatalból is megállapíthatta (deklarálhatta).

Pfv.VI.20.964/2015/7.

Kétmemű árfolyam alkalmazására irányadó tisztességtelen szerződéses kikötés esetén ez okból a szerződés részleges érvénytelensége állapítható meg és az érvénytelen kikötés helyébe az irányadó kógens vagy diszpozitív jogszabályi rendelkezés lép.

A jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az eljárás a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (Törvény) 16.§-a alapján felfüggesztésre került. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény a perek folytatását rendelte el azzal, hogy a folyamatban lévő eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetét (vizontkeresetét) a bíróság erre irányuló hiánypótlási felhívásának kézbesítésétől számított 30 napon belül nem változtatja meg és nem kéri az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének a levonását. A felülvizsgálati eljárásban azonban a kereset megváltoztatásának nincs helye, ezért annak elmulasztása vagy hiánya miatt a feleket hátrány nem érheti, így a Kúria előtti eljárásban ezek a rendelkezések nem alkalmazhatóak, a per megszüntetésére nem kerülhet sor. A felülvizsgálati eljárás során ezért érdemben kellett elbírálni a jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet, de figyelembe kellett venni ennek során a per tárgyát érintő irányadó jogszabályokat és egyéb, a bíróságokra kötelező rendelkezéseket.

A másodfokú bíróság tévesen, jogszabálysértő módon állapította meg a perbeli szerződés kétmemű árfolyam alkalmazására vonatkozó szabályozásának a tisztességtelensége miatti teljes érvénytelenségét. A másodfokú bíróság úgy vélte, ha a különmemű árfolyamok alkalmazására vonatkozó szabályok - tisztességtelenségük folytán - érvénytelenek és így nem alkalmazhatóak a szerződésben, akkor átszámítási árfolyam hiányában a kölcsönszerződés nem teljesíthető és ezért a teljes szerződés érvénytelen. Egyetértett ugyan azzal, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítható a 2/2014. számú PJE határozat szerint a régi Ptk. 231.§ (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív rendelkezés szerződésbe emelésével, de erre, álláspontja szerint a megállapítási per keretei között nem volt lehetőség.

A 2/2014. számú PJE határozat 3. pontjában kifejtetteknek megfelelően az árfolyamrész alkalmazása

tisztességtelennek minősül. A PJE határozat és az annak alapjául szolgáló 93/13/EGK Tanácsi Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ítéletben kifejtett értelmezésnek megfelelően azonban, ha a szerződés a tisztességtelen szerződési feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, akkor a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesíti. A magyar jogban az irányadó diszpozitív rendelkezés a régi Ptk. 231.§-ának (2) bekezdése volt, amelynek megfelelően - ahogyan az a jogegységi határozatban is kifejtésre került - az MNB hivatalos devizaárfolyama vált automatikusan a szerződés részévé. (Azóta a Törvény 3.§-a (1) és (2) bekezdésének értelmében a semmis szerződéses kikötés helyébe már kogens jogszabályi rendelkezés alapján lép az MNB hivatalos devizaárfolyama.) Téves ezért a másodfokú bíróság ítélete, mert a kettős árfolyam alkalmazására vonatkozó rendelkezések tisztességtelensége folytán is csak a szerződés részleges érvénytelensége volt megállapítható, a rendelkezések helyébe pedig az MNB hivatalos devizaárfolyama lépett.

Pfv.I.21.202/2015/4.

A kölcsönt nyújtó pénzintézet általános szerződési feltételei azáltal váltak a kölcsönszerződés részévé, hogy a pénzintézet lehetővé tette a kölcsönt felvevő számára azok tartalmának megismerését, és az általános szerződési feltételeket a kölcsönt felvevő ráutaló magatartással elfogadta. A kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételnek megfelelően a pénzintézet addig nem köteles a kölcsön felhasználásával megvásárolt gépkocsi törzskönyvének a kiadására, amíg a kölcsönt felvevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul ki nem egyenlítette.

Nem tekinthető az alperes szokásos szerződési gyakorlatától lényegesen eltérő kikötésnek az ÁSZF rendelkezése, amely szerint a kölcsönszerződésből eredő követelése maradéktalan kiegyenlítéséig az alperes jogosult a törzskönyvet a birtokában tartani, hiszen a szerződéskötés során tanúsított általánosan elvárható gondosság mellett az alperessel szerződő fél számára is elfogadható és felfogható volt az, hogy amíg az alperes követelése maradéktalanul kiegyenlítést nem nyer, addig a törzskönyv visszatartásának joga és lehetősége – mint a kölcsönszerződés biztosítéka – az alperes rendelkezésére álljon. Figyelemmel arra, hogy az ÁSZF előbbi rendelkezése lényegesen nem tért el az alperes pénzintézet szokásos szerződési gyakorlatától, az alperest külön figyelemfelhívó tájékoztatás nem terhelte, s azt a felperesnek nem kellett kifejezetten elfogadnia.

A törzskönyv birtoklása nem sérti az 93/13/EGK Irányelvben (a továbbiakban: Irányelv) foglaltakat sem: mivel a törzskönyv birtoklása a következőkben kifejtettek szerint valójában a szerződés teljesítésének biztosítása, és az Irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes, hogy az alperes a vételi jog megszűnését követően is biztosítani kívánta a felperest terhelő tartozás kiegyenlítését, e biztosíték alkalmazása nem okoz jelentős egyenlőtlenséget a peres felek jogaiban és kötelezettségeiben. A felperes keresetében egyébként sem hivatkozott tisztességtelen szerződési feltételre, „csupán” a törzskönyv kiadását kérte.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.667/2014/10.

A közösségen beüli termékértékesítés adómentességét az adózónak kell igazolnia.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak az ítéletében kifejtett jogi álláspontja teljes körűen megfelel a jogvita eldöntésére irányadó jogszabályoknak, az Európai Bíróság C-273/11. számú ítéletében, a 77/388/EGK Irányelvben foglaltaknak, illetve e normákon alapuló bírói gyakorlatnak [Lefelsőbb Bíróság Kfv.V.35.232/2010/4.].

A Kúria a perben alkalmazott nemzeti jogszabályok körében közösségi normák értelmezésének szükségességét nem észlelte, így - figyelemmel az Európai Unió Bíróságának C-273/11. számú ügyében foglaltakra is - a Pp. 155/A.§-ában szabályozott előzetes döntéshozatali eljárást nem kezdeményezett.

Kfv.V.35.713/2014/7.

Adólevonási jog gyakorlását megtagadó határozat bírósági felülvizsgálata.

Az elsőfokú bíróság az C-80/11. és C-142/11. számú ítéletnek megfelelően vizsgálta, hogy a felperes tanúsított-e vagy sem kellő körültekintést, megtette-e a tőle ésszerűen elvárható intézkedéseket annak érdekében, hogy az adókijátszásban való részvételt elkerülje. A jogerős ítélet helytállóan tartalmazza azokat az adatokat, tényeket, körülményeket és bizonyítékokat, amelyek a felperes esetében az ügylet körülményeire tekintettel, illetve a felperes által elmulasztott kellő gondosság, illetve ésszerű intézkedések hiánya miatt jogszerűnek minősítette az adólevonási jog megtagadására vonatkozó alperesi döntést.

Kfv.III.35.250/2015/7.

Az áfalevonási jog csak hiteles számla birtokában gyakorolható.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi feltételeire irányadó szabályokat a 2006/112 EK irányelvben (a továbbiakban: Irányelv) 168. cikke és a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§-a, míg a formai feltételeket az Irányelv. 168. cikke és az Áfa tv. 127.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó a magyar Áfa tv. mellett az irányadó európai uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ebben a körben figyelembe veendő még az 2010. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§ (3) bekezdésében, 165.§-ban és 166.§-ában írtak.

Az áfalevonási jog gyakorolhatósága körében irányadó az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-80/11 és C-142/11 számú egyesített ügyekben (a továbbiakban: Mahagében-Dávid-ügy), és C-324/11. számú ügyben (a továbbiakban: Tóth-ügy) hozott ítélete. A felülvizsgálati bíróság a fenti két európai bírósági ítélet tükrében is értékelte az alperesi határozatban és a jogerős ítéletben foglaltakat.

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, hogy az általa fizetendő adóból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös héa-rendszer egyik alapelvét képezi. Az adólevonás joga főszabály szerint nem korlátozható. (23., 24. pont)

A Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélet 42. pontja szerint a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonás jogát biztosító előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon, vagy visszaélésszerűen hivatkoztak. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz.

Ugyanakkor az EUB a Mahagében-Dávid-ügy ítéletének 44. pontjában rögzítette, hogy az előterjesztett kérdések azon az előfeltevésen alapulnak, miszerint egyrészt a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügyletet a vonatkozó számla szerint teljesítették, másrészt a számla tartalmazza az Irányelvben megkövetelt valamennyi információt, így az Irányelvben a levonási jog keletkezése és gyakorlására vonatkozóan előírt valamennyi érdemi és formai követelmény teljesült.

A fentiekre is figyelemmel a Kúriának tehát abban kellett döntenie, hogy a perbeli számlákban szereplő gazdasági események felperes és a számlakibocsátók között ténylegesen megvalósultak-e, és ezzel összefüggésben a felperes jogszerűen gyakorolta adólevonási jogát.

A felperes és a Kft1. által kötött 2010. január 4-ére dátumozott gépbérleti szerződés fejrészeiben a Kft1. 2010. január 4-én hatályos székhelye és adószáma szerepelt. Ugyanakkor a pecséten már a 2011-ben hatályos székhely és adószám került megjelölésre. A fenti tény bizonyítja, hogy a perbeli szerződésen a keltezés idejéhez képest utólagos változtatás történt, ez pedig egyértelműen az adóhatósági megállapításokat támasztja alá.

Az elsőfokú ítélet okszerű indokolását nem érintik a járművek azonosításával összefüggő felperesi

érvek, ezt a nemleges tény az alperes és az elsőfokú bíróság más bizonyítékokkal együtt körültekintően mérlegelte és értékelte. A meghallgatott két tanú nyilatkozatai nem igazolják a járművek és a bérbeadó személyének azonosítására alkalmatlan menetlevelek hitelességét.

Ezt meghaladóan önmagában az a körülmény, hogy a Kft1. áfa bevallásában szerepeltette a felperesre áthárított áfát a felperesi előadással szemben nem bizonyítja a számlák szerinti teljesítést. Nem foghat helyt az a felperesi álláspont, hogy az áfa bevallási kötelezettség teljesítése az adókijátszást kizárja.

A felülvizsgálati bíróság a Kft2. számláihoz kapcsolódóan hangsúlyozza, az alperes által feltárt és az elsőfokú bíróság részéről helyesen értékelt tények egyértelműen abba az irányba mutatnak, miszerint a számlák szerinti munkákat nem a számlakibocsátó végezte el, ehhez a szükséges feltételek nem álltak rendelkezésére, a teljesítést rögzítő okirat alkalmatlan a számlák szerinti gazdasági események igazolására.

Mivel az áfalevonás alapjául szolgáló számlákban szereplő gazdasági események nem az azokban írt számlakibocsátók és a felperes között jöttek létre, ezért szükségtelen annak vizsgálata, hogy a felperes tudott vagy kellő körültekintő magatartás esetén tudnia kellett volna arról, miszerint adócsalásban vesz részt.

Kfv.III.35.263/2015/4.

A jogosulatlan adóelőny elérése érdekében létrehozott számlázási láncban szereplő adózó áfalevonási jogával jogszerűen nem élhet.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi feltételeire irányadó szabályokat a 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 168. cikke és a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§-a, míg a formai feltételeket az Irányelv 178. cikke és az Áfa tv. 120.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó a magyar Áfa tv. mellett az irányadó európai uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ebben a körben figyelembe veendő még a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§ (3) bekezdésében, 165.§-ában, és 166.§-ában írtak.

Az Irányelv 168. cikk a) pontja szerint az adóalany, amennyiben a termékeket és szolgáltatásokat az adóköteles tevékenységének folytatása szerinti tagállamban adóköteles tevékenységéhez használja fel, jogosult az általa fizetendő adó összegéből levonni a részére más adóalany által teljesített vagy teljesítendő termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után az ebben a tagállamban fizetendő vagy megfizetett HÉÁ-t. Az áfa levonását ugyanilyen tartalommal szabályozza az Áfa tv. 120.§ a) pontja.

Az áfalevonási jog gyakorolhatósága körében irányadók az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-80/11 és C-142/11 számú egyesített ügyekben (a továbbiakban: Mahagében-Dávid-ügy) és a C-324/11. számú ügyben (a továbbiakban: Tóth-ügy) hozott ítéletei. A felülvizsgálati bíróság a fenti két európai bírósági ítélet tükrében is értékelte az alperesi határozatban és a jogerős ítéletben foglaltakat.

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, hogy az általuk fizetendő adóból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös héa-rendszer egyik alapelvét képezi. Az adólevonás joga főszabály szerint nem korlátozható. (23, 24. pont)

A Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélet 42. pontja kimondja, hogy a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonás jogát biztosító előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélésszerűen hivatkoztak. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz.

Ugyanakkor az EUB a Mahagében-Dávid ügy ítéletének 44. pontjában rögzítette, hogy az előterjesztett kérdések azon az előfeltevésen alapulnak, miszerint egyrészt a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügyletet a vonatkozó számla szerint teljesítették, másrészt a számla

tartalmazza az Irányelvben megkövetelt valamennyi információt, így az ezen Irányelvben a levonási jog keletkezése és gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi érdemi és formai követelmény teljesült.

A fentiekre is figyelemmel a Kúriának abban kellett döntenie, hogy a perbeli számlákban megjelölt gazdasági események a számlákban szereplő felek között megvalósultak-e, és ezzel összefüggésben a felperes jogszerűen gyakorolta-e áfalevonási jogát.

Az adóhatóság részletes bizonyítási eljárást fogantatosított, melynek során rendelkezésre álltak a felperes által becsatolt számlák, szerződés és fuvarozási dokumentumok. Az adóhatóság beszerezte a Bt.-nél lefolytatott ellenőrzés dokumentumait, kapcsolódó vizsgálatot folytatott le a számlakibocsátó Kftk.-nél, valamint meghallgatásokat is eszközölt. Az adóhatóság eleget tett a tényállás feltárására és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó kötelezettségének, feltárta a jogerős ítéletben is részletesen megjelölt ellentmondásokat a számlákban szereplő gazdasági eseményekkel kapcsolatban.

Kiemelendő, a nemzeti adóhatóságnak és a bíróságnak a teljes számlázási láncolatot szükséges vizsgálnia a gazdasági esemény számla szerinti megvalósulása és az adóelkerülésre irányuló magatartás feltárása során. Az adólevonás alapjául szolgáló számlák részét képezték egy számlázási láncolatnak, ezért a hatóságnak vizsgálnia kellett e láncolat elemeit, és az erre vonatkozóan beszerzett bizonyítékokat is. A fentieket támasztja alá az EUB és a Kúria irányadó gyakorlata (EUB C-255/02. számú - Halifax - ügyben hozott ítélete, Kúria Kfv.I.35.275/2012/5. számú ítélete) is.

Az adóhatóság által feltárt adatokból, bizonyítékokból egyértelmű, hogy a fűrészáru papíron a Kft.1., Kft.2., és Kft.3. neve alatt került be Magyarországra, ugyanakkor ezek a cégek a számlákban szereplő általános forgalmi adót nem fizették meg, annak behajtása nem is várható. A Bt. számlákat fogadott be a Kft.-éktől, az azokban szereplő áfát levonásba helyezte, majd az áruk eladásáról kibocsátotta a perbeli számlákat a felperes felé, azok áfa tartalmát bevallotta és befizette. Az adóelőny a felperesnél jelentkezett, mivel a Bt.-től befogadott számlák áfatartalmát levonásba helyezte.

Az adóelőny megvalósulása önmagában nem képezi akadályát az adólevonási jog gyakorlásának, de csak abban az esetben, ha az egyéb feltételek fennállnak, így a számlákban szereplő gazdasági esemény a számlakiállító és a számlabefogadó között ténylegesen létrejött.

A Kúria álláspontja szerint az adóhatóság által feltárt tények és ellentmondások abba az irányba mutatnak, hogy a felperes egy olyan számlázási láncolat utolsó tagja volt, melynek célja jogosulatlan adóelőny elérésében jeleníthető meg, a felperes ténylegesen a Bt.-től a perbeli számlák szerint fűrészárut nem vásárolt, kizárólag formailag szabályos, de fiktív számlákat fogadott be és ezek alapján jogszerűtlenül gyakorolta adólevonási jogát.

Egyéb hiteles bizonyítékok hiányában a Bt. képviselőjének a gazdasági esemény elismeréséről szóló nyilatkozata, a számlák rendelkezésre állása és a Bt. részéről az áfa befizetése nem bizonyítják a gazdasági események számlák szerinti megvalósulását, figyelemmel az adóhatóság által feltárt lényeges ellentmondásokra.

A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa utalt a Kúria Kfv.V.35.614/2013/4. számú végzésében kifejtett azon álláspontra, mely szerint a számla szerinti gazdasági esemény megvalósulásának hiánya olyan objektív körülmény, amely alátámasztja az adókijátszásban való közreműködést.

Ennek megfelelően szükségtelen a tudati elemek vizsgálata, vagyis az, hogy a felperes tudta vagy kellően körültekintő magatartás esetén tudhatta volna, miszerint adókijátszásban vesz részt.

Kfv.I.35.628/2015/7.

Annak megállapítása, hogy mi az ügyletek célja, az adóhatóság feladatát képezi az adóhatósági eljárásban. Ha az ügylet döntően adóelőny elérésére irányul, más indokolható gazdasági célja nincs, az áfalevonási jog megszerzése.

Az Európai Unió Bírósága már számos ítéletében kifejtette, hogy az adócsalás, az adóelkerülés, illetve visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyet a 2006/112. irányelv elismer és támogat. A jogalanyok az uniós jog normáira nem hivatkozhatnak csalárd módon és visszaélésszerűen. Ennél

fogva a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélészerűen hivatkoztak (C-85/11 számú ügy, 35-37. pontja). A fentiekből következően az adóhatóságnak és a nemzeti bíróságnak mindig vizsgálnia kell a konkrét ügyletek gazdasági ésszerűségét, ezek tisztán mesterséges jellegét, a gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági, személyes kapcsolatokat és azt is, hogy a közbeékelte gazdasági társaságok igénybevétele nem akadályozza-e a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazását (C-425/06., C-103/09).

A perbeli esetben az alperes az Art. 2. § (1) és 1. § (7) bekezdésére alapozva tagadta meg a felperes adólevonási jogát. Az Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján annak meghatározását. E törvényi rendelkezés értelmezése során a Kúria az Európai Unió Bíróságának a fentebb említett esetekben a visszaélészerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is figyelemmel volt és ennek alapján ítélte meg a jogerős ítélet jogszerűségét.

Annak megállapítása, hogy mi a szóban forgó ügyletek elsődleges célja, az adóhatóság feladatát képezte a közigazgatási eljárásban, mely feladatának maradéktalanul eleget tett. Az adóhatóság és az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás alapján megállapítható, hogy az ügylet döntően az adóelőny elérésére irányult, a jog gyakorlása nem volt rendeltetészerű. A felperes a rá háruló bizonyítás ellenére nem tudta az ügylet valós gazdasági célját megnevezni. A secu-robotok beszerzését olyan társaságok bonyolították, akik az eladóval azonos érdekeltségi körbe tartoztak, az ügyletek finanszírozója is e gazdasági társaságokhoz szorosan kapcsolódott. A felperes az ügyletek lebonyolításához szükséges forrással nem rendelkezett, ilyen gépek beszerzésével korábban nem foglalkozott, és tevékenységi körében sem szerepelt ezek hasznosítása, sőt, ettől kifejezetten eltérő gazdasági tevékenységet végzett.

Hangsúlyozza a Kúria azt, hogy a gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági és/vagy személyes kapcsolatok azok, amelyek jellegüknél fogva jelzik az adóelőny megszerzésére irányuló alapvető célt annak ellenére, hogy egyébként esetleg fennállnak más gazdasági célok is. Így nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor értékelte a felek közötti személyes kapcsolatot és azt is elemezte, hogy a látszólag egymástól független felek közötti kapcsolat lebonyolításában egyes szereplők képviselői milyen fontos irányító szerepet játszottak. E körben nem vehető figyelembe a felperes azon érvelése, hogy a társaság 2011. évi megvásárlása okán a jelenlegi ügyvezető magatartását az áfalevonás körében értékelni kellene, hiszen az utóbbi történet tulajdonosi és ügyvezetői váltás nem menti fel a gazdasági társaságot a korábbi csalárd magatartásának jogkövetkezménye alól.

Akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 4. §-ára történő hivatkozással a büntetőügy iratait nem szerezte be, illetve a megszüntető határozatot nem tekintette ügydöntő érdeműnek. Egyetért a Kúria azzal az elsőfokú bírósági állásponttal, hogy közigazgatási határozat jogszerűségének megítélése a közigazgatási bíróság feladatát képezi, ahol az adóhatóság által feltárt tényállás valóságát vizsgálja a rendelkezésre álló bizonyítékok figyelembevételével. E bizonyítékok körében a büntetőeljárás megszüntető határozat csupán egy bizonyíték, melynek értékelését valamennyi az ügyben még rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kell összességében értékelni. Az elsőfokú bíróság a tényállás minden elemére részletes vizsgálatot folytatott, ezeket ítéletében rögzítette, valamennyi körülmény értékelését, mérlegelését a Pp. 206. § (1) bekezdésében írtak szerint elvégezte és megfelelően alkalmazta az ügy elbírálására irányadó uniós bírósági gyakorlatot is.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Ahmad Mohamed Nabil és mások Magyarország elleni ügye (62.112/12. sz. ügy)²⁵

Az eredetileg Görögországon át érkező szomáliai kérelmezők Szerbia felől léptek be Magyarországra, ahol a határőrség az első kérelmezőt 2011. november 5-én, a második és harmadik kérelmezőt 2015. november 6-án elfogta. A röszkei határállomásra szállították őket, mivel nem tudták igazolni sem személyazonosságukat, sem jogszerű magyarországi tartózkodásukat.

A kérelmezőket 2011. november 6-án tolmács segítségével kihallgatták. Ugyanezen a napon a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság elrendelte a kérelmezők kitoloncolását Szerbiába, valamint hároméves beutazási tilalmat a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (továbbiakban: "Bevándorlási törvény") 43. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján. A visszaküldés tilalma követelményét illetően, úgy ítélték, hogy a kiutasításnak nincs ilyen akadálya. A kiutasító határozat végrehajtását egyidejű felfüggesztették legfeljebb hat hónapig, vagy addig, amíg a visszatoloncolás lehetővé válik, megjegyezve, hogy "a szerb fél nem válaszolt a visszatartási idő lejárta előtt".

Ugyanakkor, vagyis 2011. november 6-án a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitánysága 2011. november 9-éig elrendelte a kérelmezők őrizetbe vételét a Bevándorlási törvény 54. §-a (1) bekezdésének (b) pontja alapján, azon az alapon, hogy az első, második és harmadik kérelmező „a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn”. A tényállásban azt is megjegyezték, hogy a kérelmezők semmilyen úti okmánnal sem rendelkeztek; a határt illegálisan lépték át Szerbia felől; azt mondták, hogy az úticéljuk [Nyugat-]Európa, különösen Németország; és nem kértek menedékjogot. A kérelmezőket először a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság őrzött szállásán tartották fogva.

A kérelmezők 2011. november 9-én menedékjog iránti kérelmet terjesztettek elő arra hivatkozva, hogy hazájukban üldözi őket az Al-Shabaab terrorszervezet. A kérelmezőket 2011. november 10-án átszállították a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőrkapitányság nyírbátori őrzött szállására. 2011. november 10-én előzetes menekültügyi eljárást folytattak le, és erről értesítették a bevándorlási hatóságot. A kérelmezőket 2011. december 9-én kihallgatta a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: "a menekültügyi hatóság"). 2011. december 12-én a menekültügyi hatóság döntésével „érdemi szakaszba” lépett, tekintettel arra a tényre, egyebek mellett, hogy esetükben nincs „biztonságos harmadik ország”.

Időközben, 2011. november 8-án a Kiskunhalasi Városi Bíróság egy ügygondnok és egy tolmács segítségével meghallgatta a kérelmezőket, és fogvatartásukat 2011. december 5-éig meghosszabbította. A Bevándorlási törvény 54. §-a (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozással lényegében helybenhagyta a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság 2011. november 6-ai határozatát, mondván, hogy a kérelmezők, illegális határátlépők lévén, valószínűleg megghiúsítanák a kiutasítást. 2011. november 29-én és december 30-án a fogvatartást ismét meghosszabbította a Nyírbátor Városi Bíróság, utalva az idegenrendészeti hatóság ismételt kérelmére, hogy a kérelmezőket tartsák őrizetbe ugyanazon okokból, mint korábban, és megállapította, hogy a körülmények nem változtak. Ez utóbbi döntések nem utalt a folyamatban lévő menekültügyi eljárásra. 2012. február 1-jén ugyanezen bírósághoz ismét meghosszabbította a kérelmezők fogvatartását ugyanazon az alapon, megemlítve, hogy a kiutasítást felfüggesztették a folyamatban lévő menedékjog iránti kérelmekre tekintettel.

A kérelmezők ügyvédje 2012. január 17-én kérte a szabadlábra helyezésüket, de hiába. Egy későbbi, a Bevándorlási törvény 54. §-a (6) bekezdésének b) pontjára alapított, fogvatartásuk törvényességének

²⁵ Az ítélet 2015. december 22-én vált véglegessé.

bírósági felülvizsgálata iránti kérelem sem vezetett eredményre.

A Nyírbátori Járásbíróság 2012. március 3-án ismét meghosszabbította a kérelmezők fogvatartását, megállapítva, hogy alapos okkal feltételezhető, hogy a kérelmezők a kiutasítás végrehajtását késleltetnék vagy megghiúsítanák. Meghallgatván a kérelmezőket, a bíróság úgy ítélte: „A kiutasítási határozat nem tekinthető végrehajthatatlannak azon az alapon, hogy a menekültügyi eljárás még nem fejeződött be. A Bevándorlási törvény 51. §-ának (2) bekezdése alapján az első menedékjog iránti kérelemnek felfüggesztő hatálya van a kiutasító határozat végrehajtására, bár ez nem jelenti azt, hogy a kiutasító határozat nem hajtható végre. A végrehajthatatlanság egy állandó állapotra utal, és nem egy olyan átmeneti időszakra, mint a menekültügyi eljárás időtartama. ... A Bevándorlási törvény [2007. évi II. törvény] 54. §-ának (6) bekezdése értelmében az idegenrendészeti őrizetet meg kell szüntetni, ha a) a kiutasítás vagy átadás végrehajtásának feltételei biztosítottak; b) nyilvánvalóvá válik, hogy a kiutasítást vagy átadást nem lehet végrehajtani; c) az őrizet elrendelésétől számítva hat hónap ... eltelt. A fent idézett §-ban felsorolt megszüntetési okok egyike sem áll fenn. A kiutasítás vagy átadás végrehajtásának feltételei nem biztosítottak a folyamatban lévő menedékjog iránti kérelem miatt; továbbá, nem lesz ok a kiutasítás vagy végrehajtás végrehajtásának megakadályozására, ha a külföldi állampolgár nem részesülnek védelemben a menekültügyi eljárásban, mivel az eljárás nem bizonyította, hogy Szerbia nem biztonságos harmadik ország, az idegenrendészeti hatóság tájékoztatása szerint, készen áll arra, hogy visszafogadja a külföldi állampolgárt a Szerbia és az Európai Unió közötti megállapodás alapján. Végül, a fogva tartás kezdete óta eltelt idő kevesebb, mint hat vagy tizenkét hónap ... A bíróság rendelkezésére álló adatok szerint, a külföldi állampolgár első meghallgatása során tett nyilatkozata szerint Nyugat-Európába akar utazni, hogy munkát vállaljon. Ezt nem ismerte be a meghallgatás során, de a bíróság nem rendelkezik olyan információval, amely alátámasztaná a külföldi állampolgár [korábitól eltérő nyilatkozatát]. Ennek fényében, ésszerű azt feltételezni, hogy a külföldi állampolgár késleltetné vagy megghiúsítaná a kiutasító határozat végrehajtását. Mivel nem hajlandó önként eleget tenni a kiutasító határozatnak, ezért megállapítható, hogy a kiutasító határozat végrehajtása nem biztosítható a Bevándorlási törvény 48. §-a (2) bekezdésének vagy 62. §-a (1) bekezdésének alkalmazása [vagyis az úti okmány elvétele vagy tartózkodási hely kijelölése] révén. A bíróság úgy találta, hogy a 2007. évi II. törvény 54. §-a alapján jogszerűen elrendelt őrizet fenntartásának feltételeit továbbra is fennállnak.”

Kérelmeik érdemét érintő 2012. február 28-ai meghallgatásokat követően a kérelmezők menedékkérelmét 2012. március 19-én elutasították, de oltalmazottként kiegészítő védelemben részesültek a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Menekültügyi törvény) 12. §-ának (1) bekezdése alapján. A döntés 2012. március 13-án jogerőre emelkedett, és a kérelmezők fogvatartása 2012. március 14-én véget ért.

A kérelmezők – valójában az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének f) pontja alapján – azt sérelmezték, hogy fogvatartásuk önkényes volt, és azt nem orvosolta megfelelő bírósági felülvizsgálat.

Az Egyezmény 5. cikk egy alapvető emberi jogot rögzíti, nevezetesen az egyén védelmét a szabadsághoz való jogába való önkényes állami beavatkozással szemben. Az 5. cikk 1. bekezdésének a)-f) pontjai a megengedett indokok kimerítő felsorolását tartalmazzák, amelyek alapján a személyek szabadságuktól megfoszthatók, és semmilyen szabadságelvonás sem lesz jogszerű, hacsak nem esik valamelyik ezek körébe. Az egyik kivétel, amely az f) pontban szerepel, megengedi az Államnak a külföldiek fogvatartását, „az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából” vagy „olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából”.

Ami az 5. cikk 1. bekezdés f) pontjának első fordulataát illeti, a Bíróság már egy korábbi ügyben kimondta, hogy amíg egy állam nem engedélyezi a belépést az országba, bármilyen belépés „jogellenes”, és hogy egy olyan személy fogvatartása, aki be kíván lépni, és akinek – bár szüksége lenne rá – még nem rendelkezik engedéllyel, a szavak jelentésének eltorzítása nélkül „az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából” történik. Nem fogadta el, hogy amint egy menedékkérő feladja magát a bevándorlási hatóságoknak, egy „engedélyezett” belépés végrehajtására törekszik, azzal az eredménnyel, hogy fogvatartása nem igazolható az 5. cikk 1. bekezdés f) pontjának első fordulata alapján. Az 5. cikk 1. bekezdés f) pontjának olyan értelmezése, hogy az csak olyan személy

fogvatartását engedi, akiről úgy tűnik, hogy ki akarta kerülni a belépési korlátozásokat, túlságosan szűk értelmet tulajdonít a rendelkezés szövegének és az állam hatáskörének, hogy tagadhatatlan, fentebb hivatkozott ellenőrzési jogkörét gyakorolja. Az ilyen értelmezés továbbá összeegyeztethetetlen az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa Programja Végrehajtó Bizottságának 44. sz. ajánlásával, az ENSZ Menekültügyi főbiztosságának iránymutatásaival és a Miniszteri Bizottság ajánlásaival, amelyek mindegyike kilátásba helyezi a menedékkérők fogvatartását bizonyos körülmények között, például, amíg a személyazonosság ellenőrzése folyik, vagy ha az alapelemeket, amelyeken a menedékjog iránti igény alapul, meg kell határozni. Miközben fenntartja azonban, hogy 5. cikk 1. bekezdés f) pontjának első fordulata engedélyezi a menedékkérő vagy bevándorló fogvatartását az állami engedély megadását megelőzően, a Bíróság hangsúlyozta, hogy az ilyen őrizet összeegyeztethetőnek kell lennie az Egyezmény 5. cikkének általános céljaival, ami az, hogy biztosítsa a szabadsághoz való jogot és azt, hogy senkit nem lehessen megfosztani szabadságától önkényesen.

Ami az 5. cikk 1. bekezdés f) pontjának második fordulatát illeti, az Egyezmény nem követeli meg, hogy egy olyan személy fogvatartása, aki ellen intézkedés van folyamatban a kiutasítás céljából, okszerűen szükségesnek ítéltető legyen, például hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetését vagy a szökést. Ebben a tekintetben az 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja más szintű védelmet nyújt, mint az 5. cikk 1. bekezdésének c) pontja. Ha egyszer intézkedés van folyamatban kiutasítás céljával, az 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja szempontjából lényegtelen, hogy az alapjául szolgáló kiutasító határozat igazolható-e a nemzeti vagy egyezmény jog alapján. Mindazonáltal, bármilyen szabadságtól való megfosztás csak addig igazolható, ameddig a kiutasítási vagy kiadatási eljárások folyamatban vannak. Ha az ilyen eljárás nem folytatják le kellő gondossággal, az őrizet az 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja alapján többé már nem lesz megengedett.

Ezen túlmenően, ha a fogvatartás „törvényessége” kérdéses, ideértve azt a kérdést, hogy "a törvényben előírt eljárást" követték-e, az Egyezmény elsősorban a nemzeti jogra utal, és a nemzeti jog anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak való megfelelés kötelezettségét fekteti le. A fogvatartás akkor jogszerű, ha azt a nemzeti jog anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak megfelelően rendelték el, és nem önkényes. Ahol az Egyezmény közvetlenül a hazai törvényre utal vissza, mint az 5. cikkben, az ilyen törvényeknek való megfelelés szerves részét képezi a szerződő államok kötelezettségének. A Bíróság ennek megfelelően hatáskörrel rendelkezik arra, hogy meggyőződjön a követelményeknek való megfelelésről azokban az esetekben, ahol ez az elemzés lényeges. E feladat tárgyi hatályának ezzel összefüggésben azonban az európai védelmi rendszer logikájából adódóan korlátai vannak. Itt a Bíróság emlékeztetett arra, hogy bár az első helyen a nemzeti hatóságok, különösen a bíróság feladata hogy értelmezzék és alkalmazzák a hazai jogot, az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdése alapján a hazai jog betartásának elmulasztása az Egyezmény sérelmével jár, és a Bíróságnak joga és kötelessége azt felülvizsgálni, hogy a törvényt betartották-e. Lényegében a Bíróság arra korlátozza vizsgálatát, hogy vajon a nemzeti hatóságok által hivatkozott jogszabályok értelmezése nem volt-e önkényes vagy okszerűtlen.

A nemzeti jog betartása azonban nem elegendő: az 5. cikk 1. bekezdése emellett előírja, hogy bármilyen szabadságtól való megfosztásnak összhangban kell lennie az egyén önkényességtől való védelmének céljával. Semmilyen önkényes fogvatartás nem egyeztethető össze az 5. cikk 1. bekezdésével és az „önkényesség” fogalma ebben az összefüggésben túlmutat a nemzeti joggal való összhang hiányán: a szabadságelvonás lehet jogszerű a hazai jog szempontjából, de mégis önkényes, és így ellentétes az Egyezménnyel. Noha a Bíróság korábban nem alakított ki egy általános meghatározást arról, hogy a hatóságok részéről milyen jellegű magatartások minősülnek „önkényesség”-nek az 5. cikk 1. bekezdése alkalmazásában, kulcsfontosságú elvek már kialakultak az egyes esetekben hozott döntések alapján. Elkerülendő azt, hogy önkényesként jellemezzék, az 5. cikk 1. bekezdés f) pontja szerinti fogvatartást jóhiszeműen kell foganatosítani; szorosan kapcsolódnia kell azokhoz a fogvatartási okokhoz, amelyekre a Kormányzat utalt; a fogvatartás helyének és körülményeinek megfelelőnek kell lennie, észben tartva, hogy az intézkedés nem azokra alkalmazandó, akik bűncselekményt követtek el, hanem külföldiekre, akik gyakran az életüket féltve, elmenekültek a hazájukból; és a fogvatartás hossza nem haladhatja meg a követett cél által ésszerűen megkövetelt mértéket.

Végül a Bíróság emlékeztetett arra, hogy korábban megállapította az 5. cikk 1. bekezdés f) pont

második fordulatainak megsértését azon az alapon, hogy a kérelmezők menekültügyi eljárástól függő fogvatartása a kiutasítás céljából nem kezdeményezhető abból adódóan, hogy a nemzeti jog nem engedi meg a kiutasítást a menekültügyi határozattól függően.

A jelen ügyben a Bíróság észlelte, hogy a kérelmezők a kiutasítását 2011. november 6-án elrendelték. Ezzel egy időben az intézkedés végrehajtását felfüggesztették, és elrendelték a kérelmezők fogvatartását az esetleges kitoloncolásra, vagyis a kiutasító határozat végrehajtására tekintettel. Ami a kérelmezők fogvatartásának első három napját illeti (vagyis 2011 november 8-áig), a Bíróság meggyőződött arról, hogy az intézkedés egy olyan személy fogvatartásának szolgálta, „aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása céljából”, az 5. cikk 1. bekezdés f) pont második fordulata értelmében. Valóban, abban az időpontban a kérelmezők még nem kértek menedékjogot, és nem voltak többek, mint személyazonosító okmányok nélküli illegális határátlépők. A Bíróság szerint a kérelmezők fogvatartásának ezen szakasza az önkényesség semmiféle jelét sem mutatja.

Ami a kérelmezők további fogvatartását illeti, a Bíróság hangsúlyozza, hogy a fogvatartás „a kiutasítás céljából” csak akkor lehet indokolt, amíg a kiutasítás folyamatban van, és valós kilátás van annak végrehajtására. Kiemelte, hogy a kérelmezők 2011. november 9-én menedékjogot kértek, a hivatalos menekültügyi eljárás 2011. november 10-én megindult, az ügy érdemi szakaszba lépett 2011. december 12-én. A Bíróság szerint a folyamatban lévő menekültügyi eljárás önmagában nem jelenti azt, hogy a fogvatartás többé nem „a kiutasítás céljából” történik, hiszen a menedékjog iránti kérelme esetleges elutasítása megnyithatja a kiutasító határozat végrehajtását. A fogvatartásnak ennek ellenére összhangban kell állnia a nemzeti jogszabályokkal és mentesnek kell lennie az önkényességtől.

Ami a hazai jogszabályoknak való megfelelést illeti, a Bíróság kiemelte, hogy 2011. november 8-án, november 29-én és december 30-án, valamint 2012. február 1-jén. és március 3-án, a Kiskunhalasi Városi Bíróság, a Nyírbátori Városi Bíróság, illetve a Nyírbátori Járásbíróság felülvizsgálta a kérelmezők szabadságtól való megfosztásának törvényességét. A 2012. február 1-jei határozatig bezárólag azonban valamennyi döntés csak a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság eredeti, 2011. november 6-ai határozatának jóváhagyásával foglalkozott. Ezzel összhangban a kérelmezőket fogva kell tartani, mert jogellenesen, iratok nélkül léptek be az országba, és úgy ítélték, hogy esetleg meghiúsítják a kitoloncolásukat. Sőt, a 2011. november 29-ei és december 30-ei határozatok egyáltalán nem is említik a folyamatban lévő menekültügyi eljárást, és a 2012. február 1-jei is csak tényszerű utalást tesz rá.

A Bíróság szerint a 2012. március 3-ai meghosszabbításig terjedő időszak komoly kérdéseket vet fel a törvényességet illetően a hazai jog vonatkozó szabályainak megfelelés szempontjából. A Bevándorlási törvény 54. §-a (1) bekezdésének b) pontja, 54. §-ának (2) bekezdése és 54. §-a (6) bekezdésének b) pontja – együttesen és az eset körülményeinek fényében értelmezve – ahhoz, hogy érvényesen meghosszabbítsák a kérelmezők fogvatartását, a hazai hatóságoknak igazolniuk kellett volna, hogy valóban meghiúsítani törekszenek a kiutasítás végrehajtását; hogy más, kevésbé szigorú intézkedések nem alkalmazhatók; és vajon a kiutasítás végül végrehajtható-e. Ahelyett, hogy ezekkel az előfeltételekkel foglalkoztak volna, a kérelmezők további fogvatartása lényegében azokon az okokon alapult, amelyeket a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság első őrizetbe vételt elrendelő határozata tartalmazott, nevezetesen azon a veszélyen, hogy meghiúsíthatják kiutasításukat. De igen csekély indokot, ha egyáltalán felhoztak annak bemutatására, hogy a kérelmezők ténylegesen megszöknének. Továbbá, e határozatok egyike sem foglalkozott más intézkedés lehetőségével vagy a folyamatban lévő menekültügyi eljárás kihatásával. A 2012. február 1-jei határozat volt valójában az első, amely megállapította, hogy a kiutasítást felfüggesztették a menedékjog iránti kérelemre tekintettel, de a bíróság nem vont le semmilyen következtetést ebből a tényből arra vonatkozóan, hogy milyen esélye van egy későbbi időpontban a kiutasítás végrehajtásának.

A Bíróság szerint a 2011. november 8-a és 2012. február 1-je között határozatok indokolásából nem tűnik ki, hogy a bíróságok megfelelően értékelték volna, vajon a kérelmezők fogvatartása meghosszabbításának hazai jog szerinti feltételei fennállnak-e, tekintettel az ügy különleges körülményeire és a kérelmezők helyzetére. Mivel a törvény által előírt, kötelező vizsgálatot nem folytatták le a kérelmezők fogvatartásának ezen meghosszabbításai alkalmával, a Bíróság úgy ítélte, hogy nem indokolt megvizsgálni a kérelmezők további érveit, vagy hogy a fogvatartás egyébként

önkéntesnek minősíthető-e, például azért, mert a kiutasítási eljárás tényleges előrehaladása nem bizonyított.

A fenti megfontolások lehetővé tették a Bíróság számára annak a következtetésnek a levonását, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették a 2011. november 8-a és 2012. március 3-a közötti időszakban. Tekintettel erre a megállapításra, nem volt szükséges foglalkozni a további kérdéssel, hogy vajon az ezt követő időszakban a fogva tartás indokolt volt-e e rendelkezés alapján.

A Bíróság a kérelmezők javára fejenként 7.500,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Roman Zaharov Oroszország elleni ügye (47.143/06. sz. ügy)²⁶

A kérelmező egy kiadvállalat főszerkesztője, aki több mobilszolgáltatóval is előfizetői szerződést kötött. Sérelmezve a telefonbeszélgetések titkosságához való jogába való beavatkozást, 2003 decemberében pert indított három mobilszolgáltató, a Hírközlési Minisztérium, valamint a Szövetségi Biztonsági Szolgálat Szentpétervárárt és a leningrádi területért felelős szervezeti egysége ellen. Azt állította, hogy a vonatkozó nemzeti jogszabályok – az operatív nyomozási tevékenységekről szóló 1995. évi törvény (a továbbiakban: OSAA), a büntetőeljárásról szóló 2001. évi törvény (a továbbiakban: CCrP), valamint különösen a Hírközlési Minisztérium által kibocsátott 70. sz. rendelet, amely kötelezi valamennyi hírközlési hálózatot olyan berendezések telepítésére, amelyek lehetővé teszik a jogalkalmazó szerveknek operatív nyomozási tevékenység végrehajtását – értelmében a mobilszolgáltatók lehetővé tették a biztonsági szolgálat számára valamennyi telefonbeszélgetés előzetes bírósági engedély nélküli korlátlan lehallgatását. Arra kérte az illetékes kerületi bíróságot, hogy ideiglenes intézkedéssel rendelje el a 70. sz. rendelet alapján telepített berendezés eltávolítását, valamint annak biztosítását, hogy a távközléséhez kizárólag az arra feljogosított személyek kapjanak hozzáférést. A bíróságok a kérelmező keresetét elutasították. A kerületi bíróság – 2006 áprilisában helybenhagyott – határozatában úgy találta: a kérelmező elmulasztotta bizonyítani, hogy telefonbeszélgetéseit lehallgatták volna, illetve hogy a mobilszolgáltatók jogosulatlan személynek adtak volna ki védett információt. A kérelmező által említett berendezés beszerelése önmagában nem sértette a kérelmező beszélgetéseinek titkosságát.

A kérelmező – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással – sérelmezte a mobiltelefonos kommunikáció titkos lehallgatásának oroszországi rendszerét. Állítása szerint a vonatkozó nemzeti jog megengedi a biztonsági szolgálatnak, hogy bárkinek a beszélgetéseit technikai eszközök segítségével, előzetes bírói engedély nélkül lehallgassa; az ilyen szabályozás pedig bianco felhatalmazást ad a beszélgetések lehallgatására.

A Bíróság úgy találta, hogy bár a kérelmező nem állíthatta, hogy konkrét megfigyelési intézkedés alanya lett volna, jogosult arra, hogy az Egyezmény megsértése áldozatának vallja magát. A jogszabályokban meghatározott megfigyelési intézkedések titkos jellegére, széles alkalmazási körére (a mobiltelefonos kommunikációt igénybe vevő valamennyi felhasználóra kiterjed) és a nemzeti szinten történő vitásukra szolgáló hatékony eszközök hiányára tekintettel a Bíróság úgy ítélte, hogy indokolt a vonatkozó jogszabályok vizsgálatát nem a megfigyelés egy konkrét esetére vonatkozóan, hanem elvont módon elvégezni. Ezen túlmenően a Bíróság megállapította: a kérelmezőnek nem kellett bizonyítania, hogy akár csak a kockázata is fennállt annak, hogy kommunikációját megfigyelik. Tekintettel arra, hogy a hazai rendszer nem biztosított hatékony jogorvoslati lehetőséget annak számára, aki úgy gyanítja, hogy titkos megfigyelés alatt áll, a támadott jogi szabályozás pusztán létezése önmagában is a kérelmező 8. cikk szerinti jogaiba való beavatkozásnak minősül.

A felek nem vitatták, hogy a mobiltelefonos beszélgetések lehallgatásának az orosz jogban jogszabályi alapja van (az OSAA, a CCrP, a hírközlésről szóló törvény, és a Hírközlési Minisztérium által kibocsátott rendeletek, különösen a 70. sz. rendelet), valamint, hogy az a nemzetbiztonság és közbiztonság védelmének, a bűnözés megelőzésének és az ország gazdasági jóléte védelmének

²⁶ Az ítéletet a Nagykamara 2015. december 4-én hozta; az ítélet végleges.

törvényes céljait szolgálja. Ugyanakkor a Bíróság megállapította, hogy a kommunikáció lehallgatását szabályozó orosz jogszabályi rendelkezések nem jelentenek megfelelő és hatékony biztosítékot az önkényesség és a visszaélés kockázata ellen. A Bíróság különösen az alábbi területeken állapított meg hiányosságokat a jogi keretrendszerben:

1. Azon körülmények, amelyek fennállása esetén a hatóságok jogosultak titkos megfigyelési intézkedéseket igénybe venni

Az orosz jogszabályok nem egyértelműek a lehallgatható személyek egyes csoportjai – olyan személyek, akik információval rendelkezhetnek valamely bűncselekményről vagy büntetőügyben releváns adatról, illetve olyan személyek, akik Oroszország katonai, gazdasági, ökológiai vagy nemzetbiztonságát veszélyeztető tevékenységben vesznek részt – vonatkozásában. Az utóbbi körre vonatkozóan például az OSAA szinte korlátlan mérlegelési jogkört biztosít a hatóságoknak annak meghatározására, hogy mely események vagy tevékenységek minősülnek ilyen fenyegetésnek, és ez a fenyegetés elég komoly-e ahhoz, hogy a titkos megfigyelést indokolja.

2. A titkos megfigyelési intézkedések tartama

A titkos megfigyelési intézkedések kötelező megszüntetésére okot adó körülményekre vonatkozó rendelkezések nem nyújtanak megfelelő biztosítékot az önkényes beavatkozás ellen. Az a követelmény, hogy a lehallgatást meg kell szüntetni, ha már nem szükséges, sajnálatos módon kizárólag a CCrP-ben jelenik meg, az OSAA-ban nem. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a lehallgatásra vonatkozóan több garanciát biztosítanak büntetőügyekben, mint ha arra Oroszország nemzeti, katonai, gazdasági vagy ökológiai biztonságát veszélyeztető tevékenységekkel kapcsolatban kerül sor.

3. A lehallgatás útján megszerzett adatok megsemmisítésére és tárolására vonatkozó eljárás

Azokban az ügyekben, amelyekben az érintett személyt nem vádolják bűncselekmény elkövetésével, a hazai jog megengedi a nyilvánvalóan irreleváns adatok hat hónapon keresztül történő automatikus tárolását; az olyan ügyekben pedig, amelyekben az érintett személyt bűncselekmény elkövetésével vádolják, nem kellően egyértelmű a lehallgatással megszerzett anyagok tárolásának és az eljárás befejezését követően azok megsemmisítésének körülményeit illetően.

4. A lehallgatás engedélyezésére vonatkozó eljárások

Az engedélyezési eljárás nem képes biztosítani, hogy a titkos megfigyelési intézkedések elrendelésére kizárólag szükség esetén kerüljön sor. Az orosz bíróságok nem ellenőrzik, hogy alapos gyanú állt-e fenn azon személlyel szemben, akivel szemben a lehallgatást kérték, illetve hogy a lehallgatás szükséges és indokolt-e. Így a lehallgatás engedélyezése iránti kérelmekhez gyakran nem mellékelnek azt alátámasztó okiratokat, a bírók sem kéri soha a lehallgatást végző hatóságtól ilyen okiratok bemutatását, és a bűncselekménnyel vagy a katonai, gazdasági, ökológiai vagy nemzetbiztonságot veszélyeztető tevékenységgel kapcsolatos információ léteire történő pusztán utalást is elégségesnek tekintik a lehallgatás engedélyezéséhez.

Ezen túlmenően az OSAA nem tartalmaz semmilyen követelményt sem a lehallgatás engedélyezése iránti kérelem, sem pedig a lehallgatási engedély tartalmára vonatkozóan, ami azt jelenti, hogy a bíróságok olykor olyan lehallgatási engedélyt bocsátanak ki, amely nem említ konkrét lehallgatandó személyt vagy telefonszámot, hanem engedélyezik valamennyi telefonbeszélgetés lehallgatását azon a területen, ahol állítólag bűncselekmény elkövetésére került sor, esetenként az engedélyezett lehallgatás tartamának említése nélkül. Ezen túlmenően az OSAA által szabályozott, bíróságon kívüli sürgősségi eljárás – amely legfeljebb 48 óráig bírósági engedély nélkül is lehetővé teszi a lehallgatást – nem nyújt megfelelő garanciát annak biztosítására, hogy arra csak kivételes jelleggel, kizárólag megfelelően indokolt esetekben kerüljön sor.

Továbbá egy olyan rendszer – mint amilyen az orosz is –, amely megengedi a titkosszolgálatnak és a rendőrségnek, hogy minden állampolgára beszélgetéseit közvetlenül lehallgathassa anélkül, hogy lehallgatási engedélyt kellene bemutatnia a hírközlési szolgáltatónak vagy bárki másnak, különösen ki van téve a visszaélésnek. Ez a rendszer azt eredményezi, hogy a titkosszolgálat és a rendőrség rendelkezni fog azokkal a technikai eszközökkel, amelyek segítségével megkerülheti az engedélyezési

eljárást, és előzetes bírósági engedély nélkül hallgathat le beszélgetéseket. Ezen a területen tehát különösen nagy szükség van az önkényesség és a visszaélés elleni garanciákra.

5. A lehallgatás felügyelete

Jelenlegi állapota szerint a lehallgatás felügyelete nem felel meg az Egyezmény azon követelményének, hogy a felügyeleti szerv legyen független, legyen nyitott a nyilvános vizsgálatokra, valamint legyen felruházva megfelelő hatáskörrel és illetékességgel a hatékony és folyamatos ellenőrzés gyakorlására. Először is, az orosz felügyeleti szerv nem képes észlelni a megfelelő bírósági engedély nélkül végzett lehallgatást, mivel a 70. sz. rendelet tiltja az ilyen lehallgatás naplózását vagy rögzítését. Másodsor, a megfelelő bírósági engedély alapján végzett lehallgatás felügyelete a Parlament, az elnök és a Kormány feladata, akiknek az orosz jog nem ad iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a felügyeletet milyen módon láthatják el, ugyanígy az illetékes ügyészeket illetően, akik kijelölésének módja és a feladatkörök összeolvadása, vagyis hogy ugyanazon ügyészség ad helyt a lehallgatás engedélyezése iránti kérelemnek, mint amely ügyészség később annak végrehajtását felügyeli, kétséget vethet fel az ügyészségek függetlenségével kapcsolatban. Harmadszor, az ügyész hatásköre és illetékessége korlátozott: a felügyelet tárgyi hatálya nem terjed ki a titkosszolgálat fedett ügynökeivel, taktikájukkal, módszereikkel és eszközeikkel kapcsolatos információkra. Negyedszer, az ügyészek által gyakorolt felügyelet nem nyitott a nyilvános vizsgálatokra: a nyomozati intézkedésekről szóló féléves jelentéseik nem kerülnek közzétételre, illetve a nyilvánosság számára más módon sem elérhetőek. Végül, az ügyészek által gyakorolt felügyelet tényleges hatékonysága is kétséges: a kérelmező okiratokat terjesztett elő, amelyek alátámasztották, hogy az ügyészek a lehallgatás tárgyában nem kaptak hozzáférést a minősített anyagokhoz, valamint a Kormányzat sem terjesztett elő olyan vizsgálati jelentést vagy ügyészi határozatot, amely elrendelte volna az intézkedések megszüntetését, vagy egy észlelt jogsértés orvoslását.

6. A beszélgetés lehallgatásáról való értesítés és a rendelkezésre álló jogorvoslatok

A beszélgetések lehallgatásának megtámadására rendelkezésre álló jogorvoslatok hatékonyságát aláássa az a tény, hogy az kizárólag azon személyeknek áll rendelkezésére, akik a lehallgatás tényét bizonyítani tudják. Tekintettel arra, hogy Oroszországban a lehallgatott személyt egyáltalán nem értesítik, és nincs megfelelő lehetősége arra, hogy a lehallgatásról – hacsak ez a bizonyítékként való felhasználás folytán a konkrét büntetőügyben nem jut tudomására – információt kérjen és kapjon, a bizonyítási tehernek gyakorlatilag lehetetlen eleget tenni.

A Bíróság kiemelte: úgy látszik, a jogi keretrendszer hiányosságai kihatással voltak az orosz titkos megfigyelési rendszer tényleges működésére. A Bíróságot nem győzte meg a Kormányzat érvelése, amely szerint Oroszországban minden lehallgatás jogszerűen, megfelelő bírósági felhatalmazás alapján kerül végrehajtásra. A kérelmező által a hazai és a Bíróság előtti eljárásban felhozott példák jelezték önkényes és visszaélésszerű gyakorlatok létét, amelyek nyilvánvalóan a nem megfelelő jogi garanciáknak tudhatók be.

E hiányosságok tükrében a Bíróság megállapította, hogy az orosz jog nem felel meg a jogalkotás minőségével kapcsolatos követelményeknek és alkalmatlan arra, hogy a kommunikáció megfigyelését olyan szinten tartsa, a mely „egy demokratikus társadalomban szükséges”. Mindezek alapján megvalósult az Egyezmény 8. cikkének sérelme.

A Bíróság megállapította, hogy a jogsértés megállapítása a kérelmezőt ért bármilyen nemvagyoni kárért önmagában is megfelelő igazságos elégtételt jelent.

2. Schatschaschwili Németország elleni ügye (9154/10. számú ügy)²⁷

A kérelmezőt 2008 áprilisában egy német bíróság bűnösnek találta kétrendbeli rablás minősített esetében halmazatban kényszerítéssel elkövetett zsarolás minősített esetével, amelyet másokkal együtt 2006 októberében Kasselben és 2007 februárjában Göttingenben követett el, és 9 év 6 hónap szabadságvesztésre ítélte. A második vádpont szerint a kérelmező 2007. február 3. napján bűntársaival

²⁷ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2015. december 15-én; az ítélet végleges

együtt göttingeni lakásukban kirabolt két, Németországban tartózkodó és prostituáltként dolgozó litván nőt.

A göttingeni bűncselekmény tekintetében, a perbíróság döntően azokra a tanúvallomásokra hivatkozott, amelyeket a két nő tett a nyomozati szakban, illetőleg nyomozási bíró előtt a tárgyalás előkészítő szakában, és amelyet a tárgyaláson felolvastak. Az nyomozási bíró az előkészítő szakban kizárta a kérelmezőt a tanúk meghallgatásáról. Bár a német jog lehetőséget teremt erre, azonban az ügynek ebben a szakában a kérelmezőnek nem volt kirendelt védője, akinek joga lett volna részt venni a nyomozási bíró által lefolytatott tanúkihallgatáson. A két nő röviddel a kihallgatása után elhagyta Németországot, és visszatért Lettországba. Amikor tanúként idézték őket a kérelmező tárgyalására, a megjelenést megtagadták, orvosi igazolásra hivatkozva, amely szerint a bűncselekmény megrázta őket.

Ezt követően a bíróság ismét sikertelenül próbálta meg elérni a megjelenésüket a tárgyaláson, számos megoldási módot javasolva és hangsúlyozva, hogy védelmük biztosított lenne Németországban. Ezután a bíróság jogsegélyt kért a lett hatóságoktól, és megegyeztek abban, hogy a tanúkat egy lett bíróságon fogják meghallgatni, az eljáró német bírói tanács elnöke által vezetett kihallgatás érdekében közvetlen audiovizuális kapcsolattal. A meghallgatást azonban nem sokkal a kitűzött határnap előtt a litván bírói tanács elnöke törölte, mert úgy találta: a két nő, orvosi igazolásokra támaszkodva, bizonyította, hogy még mindig poszt-traumás zavarral küzd. A német bíróság tájékoztatta a lett bíróságot, hogy a német büntetőeljárás szabályai szerint a tanúk nem igazolták kellően a vallomástétel megtagadásának okát. A német bíróság azon indítványára, hogy kirendelt orvos vizsgálja meg a tanúkat, vagy pedig kötelezzék őket megjelenésre, nem érkezett válasz. Az addig megtett lépéseket tekintetbe véve, a német bíróság úgy találta, hogy a két tanú meghallgatásának elháríthatatlan akadályai vannak a közeljövőben, így a bíróság úgy rendelkezett, hogy a rendőrség és a nyomozási bíró által lefolytatott kihallgatásokról készült jegyzőkönyveket olvassák fel a tárgyaláson.

A két nő vallomásáról készült jegyzőkönyvön kívül a bíróság további bizonyítékokat is figyelembe vett: számos tanú tárgyaláson tett vallomását, akiknek a két nő beszámolt a támadásról, röviddel azok megtörténte után, különösen a szomszédjaiknak és egy barátjuknak; a kérelmező és vádlott-társai mobiltelefonjának lehallgatásából nyert adatokat; az egyik vádlott-társ kocsijának GPS jeladója alapján nyert adatokat, mely autó az áldozatok háza előtt parkolt a bűncselekmény elkövetésének idején; a kérelmező tárgyaláson tett beismerését, hogy az áldozatok lakásában tartózkodott a kérdéses időben; és az elkövetés módját illető hasonlóságot a kasseli bűncselekmény – amelyet tekintetében a tárgyaláson közvetlen tanúvallomások hangzottak el – és Göttingenben elkövetett cselekmények között.

A kérelmező fellebbezett az esőfokú döntés ellen, azt kifogásolva, hogy nem volt lehetősége kérdéseket feltenni az egyedüli közvetlen tanúknak a göttingeni esettel kapcsolatban, azonban a Szövetségi Bíróság elutasította a jogorvoslati kérelmét. Végül 2009-ben a Szövetségi Alkotmánybíróság elutasította a kérelmező alkotmányjogi panaszát is.

A kérelmező - az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésére és 3. bekezdésének d) pontjára hivatkozással sérelmezte, hogy a tárgyalása tisztességtelen volt, mivel sem neki, sem védőjének nem volt lehetősége kérdéseket feltenni az eljárás egyik szakaszában sem a 2007-ben állítólag elkövetett bűntett két, közvetlen tanújának.

A Bíróság megerősítette és pontosította az Al-Khawaja és Tahery Egyesült Királyság elleni ügyében²⁸ kidolgozott elveket. Ez alapján ebben az ügyben azt kellett vizsgálnia, hogy a tanúknak jó okuk volt-e a tárgyalásról távolmaradni; hogy a tárgyaláson nem megjelenő tanúk vallomása volt-e az egyedüli vagy döntő alapja a terhelt elítélésének; illetőleg, hogy a védelemnek a nem ellenőrzött bizonyíték elfogadásából fakadó hátránya elégséges tényezőkkel ellensúlyozva volt-e.

A Bíróság úgy találta, hogy a német bíróságnak alapos oka volt arra, hogy bizonyítékként elfogadta a rendőrségi és nyomozási bíró előtt, az előkészítő szakban tett tanúvallomásokat. A Bíróság külön kiemelte, hogy a német bíróság nem fogadta el egyből a tanúk egészségi állapotára, illetőleg félelemérzetre hivatkozását mint alapos indokot a tárgyalástól való távolmaradásra. Csak miután hiába próbálta elérni a részvételüket a tárgyaláson, illetőleg azután, hogy a lett bíróságon kitűzött

²⁸ 26.766/05 és 22.228/06. sz. egyesített ügyek

meghallgatásukat törölték, jutott arra a következtetésre, hogy a tanúk kihallgatásának a közeljövőben elháríthatatlan akadálya van. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a német bíróság minden indokolt erőfeszítést megtett a jogszabályok adta kereteken belül, hogy elérje a tanúk részvételét a tárgyaláson. Annak a bíróságnak joghatósági területén, vagyis Németországon belül nem volt más ésszerű eszköze arra, hogy biztosítsa a két lett állampolgárságú, Lettországból tartózkodó nő megjelenését.

A tanúk bíróság előtti vallomásának fontosságát illetően a Bíróság kiemelte, hogy csak a két nő volt közvetlen szemtanú az ügyben. A további bizonyíték vagy csak hallomáson alapuló, vagy pusztán közvetett, technikai és más olyan bizonyíték volt, amely a rablás és a kényszerítés tekintetében nem volt perdöntő. Ezért a Bíróság úgy találta, hogy a távolmaradó tanúk vallomása – bár nem egyedüli bizonyíték – mégis perdöntő, így a kérelmező elítélésében meghatározó szerepet játszott.

Azon kérdés tekintetében, hogy a védelemnek a nem ellenőrzött bizonyíték elfogadásából fakadó hátránya elégséges tényezőkkel ellensúlyozva volt-e a Bíróság elsőként a perbíróság nem ellenőrzött bizonyítékkal kapcsolatos megközelítését vizsgálta meg. Úgy találta, hogy a bíróság gondosan megvizsgálta a távollevő tanúk szavahihetőségét és állításaik megbízhatóságát. Ezen tanúvallomások korlátozott bizonyító erejének tudatában, a bíróság összevetette a keletkezett vallomásokat és megállapította, hogy a tanúk részletes, ellentmondásmentes leírást adtak az eset körülményeiről. A Bíróság megállapította, hogy az a körülmény, hogy a tanúk nem tudták kiválasztani a kérelmezőt, amikor a rendőrségi meghallgatások során eléjük tették a lehetséges elkövetők fotóit, azt mutatja, hogy nem csak azért találták ki a történeteket, hogy a kérelmezőt ezzel bajba keverjék. Ezen kívül a perbíróság a szavahihetőség vizsgálata során a tanúk viselkedésének különböző vetületeivel is foglalkozott, úgy találva, hogy van magyarázat a tárgyalásról való távolmaradásukra, nevezetesen, a rendőrséggel kapcsolatos problémáktól vagy az elkövetők bosszújától való félelem, ami nem érinti a szavahihetőségüket.

A Bíróság azonban kiemelte, hogy szinte semmilyen eljárásjogi intézkedést sem tettek annak érdekében, hogy ellensúlyozzák a tanúk közvetlen kikérdezésének hiányát. Az igaz ugyan, hogy a kérelmezőnek lehetősége volt előadni az eseményekről a saját verzióját – mely lehetőséget a kérelmező ki is merített –, illetőleg, hogy a tanúk szavahihetőségét kétségbe vonja, még a hallomáson alapuló vallomásokat tevő tanúk kikérdezése révén is. Nem volt azonban lehetősége arra, hogy a két nőnek kérdéseket tegyen fel közvetetten, például írásban. Ezen felül a nyomozati szakban nem adtak lehetőséget sem neki, sem a védőjének, hogy e két tanúnak kérdéseket tegyenek fel.

A Bíróság észlelte, hogy a német eljárásjog alapján a vádhatóságnak védőt kellett volna kijelölnie a kérelmezőnek, akinek joga lett volna részt venni a tanúk nyomozási bíró előtti meghallgatásán. Ezeket az eljárásjogi garanciákat az ügyben nem használták. Ebben az összefüggésben a Bíróság egyetértett a kérelmezővel abban a megállapításában, hogy mivel éppen a Lettországból való közeli visszatérésük miatt és arra tekintettel hallgatta meg a nyomozási bíró a tanúkat, a vádhatóságnak számolnia kellett a bizonyítás ezen eszköze elvesztésének a lehetőséggel. Ennek ellenére nem adtak lehetőséget a kérelmezőnek arra, hogy a védelmére kijelölt ügyvéd útján kérdéseket tegyen fel a tanúknak a nyomozati szakaszban. Azzal, hogy így jártak el, a hatóságok vállalták azt az előrelátható kockázatot, amely utóbb be is következett, hogy sem a kérelmező, sem a védője nem tud kérdéseket feltenni a tanúknak az eljárás egyik szakában sem.

Mindezek alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy azon bűncselekmény, amely miatt a kérelmezőt elítélték egyedüli szemtanúi vallomásának fontosságára tekintettel, az ezt ellensúlyozó intézkedések elégtelenek voltak ahhoz, hogy a nem ellenőrzött vallomás megbízhatóságának tisztességes és megfelelő értékelését lehetővé tegye. Ezzel összhangban az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdését és 3. bekezdésének d) pontját megsértették.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bkk.I.1.950/2015/2.

Az indítványban is megjelölt, a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja alapján az ügyben bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy az elfogultságra alapított kizárási indítvány esetén a bejelentést alapos és konkrét okokkal kell alátámasztani. Az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása nem alkalmas a kizáró ok megállapítására (BH2011. 323.). Mindebből következően az a törvényi feltétel, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható el, csak az adott ügy valóságos tényei alapján állapítható meg, és csak olyan feltárt adatok alapján, melyek alkalmasak a bíró pártatlansága iránt ésszerű, megalapozott kétely ébresztésére (EBH2014. B.4.II. szám). A bíró, vagy a bíróság kizárásának lehetséges okát tehát mindig ügyhöz kötötten, és esetileg kell tisztázni, szemben a feltétlen kizárási okok eseteivel, amikor az objektív természetű ok az elfogultság megdönthetetlen vélelmét alapozza meg.

Egységes a bírói gyakorlat annak megítélésében is, mely szerint a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt kizárási ok fennállását nem valószínűsíti önmagában az a körülmény, hogy az adott elfogultsági kifogás bejelentőjével szemben az adott bíróság, illetve az adott bíró korábban marasztaló, illetve a bejelentő által sérelmezett döntést hozott. Az pedig - ahogy arra a Legfőbb Ügyészség helytállóan hivatkozott - nem kizárási ok, ha a bíróságok törvényben előírt feladataikat teljesítik (BH1993. 599.).

A Be. 21. § (5) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy a (3) bekezdés c) pontja esetén - azaz akkor, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi - a megismételt eljárás alapján hozott ítélet felülbírálatából nincs kizárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett. Erre figyelemmel pedig nem lehet önmagában elfogultság tényét alátámasztó kizárási ok az, hogy a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban hozott határozat elleni fellebbezés elbírálásában a bíróság olyan bírója vesz részt, aki tagja volt a hatályon kívül helyező végzést meghozó tanácsnak. Az a védői érvelés, amely szerint erre figyelemmel a teljes fellebbviteli bíróság kizárásának lenne helye, nyilvánvalóan ellentmond ennek a szabálynak.

Az indítványozó utalt az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéleteire hivatkozással arra, hogy szükséges annak a szigorú mércének az érvényesítése, amelynek értelmében az ügyek pártatlan megítélésén túl az ítélkező bíróságnak a pártatlanság látszatát sem szabad elveszítenie.

A Kúria álláspontja szerint a törvény előírásainak betartása és a büntető eljárásjog szerinti fellebbviteli eljárás azonban önmagában nem érinti a pártatlanság látszatát. Téves az a védői érvelés is, hogy a másodfokú tanács kötve van a saját véleményéhez, korábbi meggyőződéséhez, és ezért az ügy elfogulatlan megítélése tőlük nem várható el, és erre figyelemmel is háttérbe szorul a fegyveregyenlőség.

A Be. 348. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság - ha a törvény kivételt nem tesz - a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, valamint az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit a másodfokú bíróság nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A felülbírálat terjedelmére vonatkozóan ugyanakkor a törvény nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a másodfokú bíróságnak tartania kellene magát a hatályon kívül helyező végzésben foglaltakhoz.

A Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, amennyiben azonban azt megalapozatlannak találja, úgy a törvényben meghatározott eszközök alkalmazásával attól eltérhet. A fentiekből következően tehát egyértelmű, hogy a másodfokú bíróságnak a törvénynek a bizonyítékok értékelésére és a tényállás megalapozottságára vonatkozó rendelkezései alkalmazásával kell a fellebbezéseket elbírálnia.

Miután az eljáró bírák konkrét elfogultságára vonatkozóan ténylegesen egyetlen érvet sem sorakoztattak fel az indítványozók, az Ítéletábra kizárására vonatkozó indítvány nem megalapozott.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.116/2015/6.

Önmagában az a körülmény, hogy az Alkotmánybíróság a köztisztviselő felperessel nem azonos jogállású a Kormánytisztviselőkről szóló jogszabályt megsemmisítette [8/2011. (II.18.) AB határozat] nem alapozza meg annak kimondását, hogy a felperesre irányadó hatályos jogszabályt az alperes rendeltetésellenesen alkalmazta.

Az Alkotmánybíróság a 29/2011. (IV.7.) AB határozatában értékelte az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdését, a hatékony bírói jogvédelem biztosításának követelményét. Arra a megállapításra jutott, hogy e jog aránytalan korlátozása állapítható meg a Ktv. 17. § (1) bekezdése alapján történő köztisztviselői felmentésnél (3.4. pont). Mindezek mellett döntött az Alkotmánybíróság a Ktv. 17. § (1) bekezdés megsemmisítéséről, következésképpen nem megalapozott azon érvelés, hogy az Alkotmánybíróság nem értékelte a döntése meghozatalánál az Egyezményben foglaltakat. Ebből következően, továbbá a hivatkozott rendelkezés megsemmisítésére is tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek az Alkotmánybíróság eljárása (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) kezdeményezésére irányuló indítványát nem találta alaposnak.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.21.536/2015/4.

Politikai közszereplő a személyével kapcsolatos véleménynyilvánítást az átlagosnál jobban köteles tűrni, képmásának felhasználása az őt érintő véleménynyilvánítás keretei között külön hozzájárulása nélkül is megtörténhet, ez nem minősül visszaélésnek.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, korlátaival több esetben foglalkozott az Alkotmánybíróság. Ebben a körben a leginkább részletes, időtállóan bizonyult okfejtést az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolása tartalmazza. Ez alapelveként rögzíti, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és valóságtartalmára tekintet nélkül védi. Az Alkotmány (Alaptörvény) a szabad kommunikációt biztosítja, nem a kifejtett vélemény tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánításhoz való jog. Ez egyben azt is jelenti, hogy amennyiben a bíróság egy-egy kitételt véleményként értékeli, nem vizsgálhatja annak érték és valóságtartalmát, mert az nem a feladata. Az Alkotmánybíróság határozatának indokolása részletesen foglalkozik a kialakult nemzetközi gyakorlattal, benne az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatával. Ezen gyakorlatból kiemeli azt, hogy a közszereplést vállaló személyeknek vállalni kell azt is, hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben.

További fontos alapelv a határozat indokolása értelmében, hogy a véleménynyilvánítás és sajtószabadságnak alkotmányos értékéről és a demokratikus társadalom életében betöltött jelentős szerepéről az Alkotmánybíróság határozataiban kifejtett álláspontból következik, hogy e szabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában részt vevő személyek védelmében a véleménynyilvánítási szabadságnak szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát. A demokratikus hagyományokkal rendelkező társadalmak tapasztalatai szerint is e vitákban esetenként kellemetlen, éles, esetleg igazságtalan támadásokat intéznek a kormányzat és

a közhivatalnokok ellen és nyilvánosságra kerülnek olyan tények is, amelyek a közéleti szereplők becsületének csorbítására alkalmasak. Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság fogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítási szabadság ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, még pedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a véleménynyilvánítás szabadságának határai megvonásánál indokoltnak látja különbséget tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A demokratikus jogállam állami és önkormányzati intézményeinek szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája - még ha az becsületsértő értékítéletek formájában történik is - a társadalom tagjainak, az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, amely a demokrácia lényegi eleme.

Mindezekre figyelemmel a Kúria is úgy ítélte meg a jogerős ítélettel összhangban, hogy az adott közlés politikai értékítéletnek, véleménynek minősül, amelyet a negatív értéktartalom mellett is túrni köteles a felperes, mint politikai közszereplő. Ilyen módon tehát képmásának alkalmazása nem minősül visszaélésnek, ezáltal pedig a képmás védelméhez fűződő joga sem sérült meg. A Kúria egyetértett tehát a jogerős ítélettel abban, hogy jogalap hiányában a felperes keresetét el kellett utasítani.

Közigazgatási ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Ablonczy Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.